

ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ

ΤΕΥΧΟΣ 19

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

Αύγουστος 2010

«Όποιος θέλει νά γίνει χριστιανός πρέπει πρώτα νά γίνει ποιητής. Πρέπει νά πονάεις. Ν' αγαπάεις καί νά πονάεις. Νά πονάεις γι' αὐτόν πού αγαπάεις. Ἡ ἀγάπη κάνει κόπο γιά τόν ἀγαπημένο. Ὅλη νύχτα τρέχει, ἀγρυπνεῖ, ματώνει τά πόδια, γιά νά συναντηθεῖ μέ τόν ἀγαπημένο. Κάνει θυσίες καί δέ λογαριάζει τίποτε...»

π. Πορφύριος

Ἡ γλυκειά μας Μανούλα

Γέροντος Ἰωσήφ τοῦ Ἑσυχαστοῦ

[Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Ἰωσήφ τοῦ Ἑσυχαστοῦ, γραμμένης ἀπὸ τὰ σπήλαια τῆς Μικρᾶς Ἀγίας Ἀννης τοῦ Ἁγίου Ὁρους τὸ ἔτος 1947 πρὸς Μοναχικὴ Ἀδελφότητα στὸ ὁποῖο μὲ εκπληκτικὴ χάρις καὶ τόλμη εἰσδύει στὰ βάθη καὶ πετὰ στὰ ὕψη τῆς γνωστῆς εἰς αὐτὸν πνευματικῆς πραγματικότητος, γιὰ νὰ μᾶς μὴση στὰ «μυστήρια τοῦ Θεοῦ» καὶ μάλιστα στὸν τρόπο «συγγενείας» μας μὲ τὴν Παναγία Μητέρα μας.]

«... Ἀκούσατέ μου, λοιπόν, ἐνωπίσασθέ μου τοὺς λόγους, ὅτι μέλλω εἰπεῖν εἰς ὑμᾶς ὄντως φοβερόν καὶ ἀπόκρυφον καὶ τῆς Οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ τό μέγα Μυστήριον. Οὐ φθονῶ τὴν ὠφέλειαν, οὐ κρύπτω ὃ οἶδα ὡς ὁ κρύψας τό τάλαντον, οὐ δειλιῶ τὰς ἀπειλὰς τῶν δαιμόνων ὅπου ὠρύονται κατ' ἐμοῦ ἐμφανίζοντος τοιαῦτα μυστήρια, ἀλλ' ἐλπίζω εἰς τὰς εὐχὰς σας.

Ἐλᾶτε λοιπόν πᾶσαι ὁμοῦ κατὰ τάξιν, καθάρατε στόματα δι' ἀληθείας, ἀγνίσате σώματα διὰ νηστείας καὶ ἀγιάσατε πνεύματα διὰ προσευχῆς - γίνετε νήπια σώματα καὶ ἡγεμονικά πνεύματα - πτεροφυήσατε καὶ ἀπὸ σκώληκες γίνετε πεταλοῦδες- μηδέν γήινον ἀφήσετε εἰς τὸν νοῦν σας - πετάσθητε πλησίον μου, κἀγὼ ὑμῶν προπορεύομαι - μέλλει γὰρ νὰ διέλθωμεν τὸν αἰθέρα! Μὴ φοβῆσθε ποσῶς, κἀγὼ πολλάκις ἀνῆλθον καὶ γινώσκω τὸν δρόμον. Ἀκολουθήτε λοιπόν δορκάδες τοῦ Ἰησοῦ ἐμοῦ κατόπιν ἢ μία τὴν ἄλλην- ἀφήσατε τὸν νοῦν σας ἐλεύθερον νὰ φαντασθῇ τὰ οὐράνια καὶ ἰδοὺ μᾶς ἀνοίγεται ἡ θύρα τοῦ Παραδείσου!...

Ἐνθεν κἀκεῖθεν οἱ Ἄγγελοι παραστέκονται, Χερουβὶμ καὶ Σεραφίμ -

Ἐξαπτέρυγα περιῖπτανται δεξιὰ καὶ ἀριστερά - ἀδαμάντινα τεῖχη - μυρίπνοα ἄνθη χρυσοφαῖ ἐὼδιάζουν τὰ πέριξ, ἔνθα στρουθία διάφορα μυριόχρωμα μελιρίζουν διάφορα τερερίσματα καὶ τὸν νοῦν μας ἀπὸ θεωρίας εἰς θεωρίαν ἀνάγουν-τό ἔδαφος ὡσεὶ χιῶν λευκόν καὶ μέσον αὐτοῦ τῆς Ἀνάσσης ἡμῶν καὶ Πανάχραντου Μητροῦς τό μέγα Παλάτιον...

Τρεχᾶτε, λοιπόν, διότι ἐμᾶς περιμένει ἡ γλυκειά μας Μανούλα! Μὴ προσέχετε εἰς τοὺς Ἄγγελους, διότι γέγραπται μήτε οἱ Ἄγγελοι νὰ μᾶς χωρίσουν ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰησοῦ...

Καὶ ἰδοὺ, ὁ καλὸς θυρωρὸς μᾶς ἀνοίγει, ὁ πυρίμορφος Ἄγγελος καὶ ἡ γλυκειά μας Μανούλα, ὡσεὶ χιῶν λευκή, ἐγείρεται καὶ μᾶς κάμνει ὑποδοχήν!...

Ἦ γλυκειά μας Μανούλα, ὦ φῶς τῆς ψυχῆς μας, ὦ ἀγάπη ἀνόθευτος, ὦ ζωὴ τῆς ψυχῆς μας! Μὲ τό ὄνομά Σου στό στόμα νὰ ξεψυχίσωμε, μέ ἓνα γλυκύτατον φίλημα νὰ μᾶς παραλάβῃς καὶ εἰς τοὺς κόλπους Σου νὰ ὑποδεχθῇς! Ἦ μάννα, μέλι καὶ νέκταρ γλυκύτατον, ὦ εὐδία καὶ μυρίπνοον ἄρωμα!...

Πέσατε, λοιπόν, χάμω καὶ ἀσπασθῇτε τὴν γλυκειά μας Μανούλα - πόδας, χεῖρα καὶ

στόμα- και λάβετε εὐωδίαν ἄρρητον ἀπὸ Ἁγίαν Παρθένον! Μὴ διστάζετε, ὅτι Αὐτὴ μόνη τὸν τρόπον μοι ἐδίδαξε καὶ τὴν παρρησίαν καὶ ἀγάπην μοι ἔδειξε καὶ μοῦ ἔδωσε!...

Φράσον εἰς ἡμᾶς, γλυκεῖά μας Μανούλα, τὸ μυστήριον τῆς ἀπορρήτου οἰκονομίας Σου καὶ τῆς μετὰ Σοῦ καὶ ἡμῶν συγγενείας. Ἐσύ, Μανούλα γλυκυτάτη, ὅπου βαστάζεις διὰ παντός τὸ γλυκύτατον Βρέφος στήν ἀγκαλιά Σου -Ἐκεῖνο ὅπου βαστάζει τὰ πάντα διὰ τοῦ νεύματος, τὸ Μικρουλάκι δι' ἡμᾶς ἐν χρόνῳ καὶ Ἄχρονον καὶ Παλαιόν Ἡμερῶν- εἰπὲ εἰς ἡμᾶς μέ τὸ μυρίπνοον στοματάκι Σου αὐτά, ὅπου οὐ δύνανται Ἄγγελοι παρακύψαι, τὰ ὅποια ἡμεῖς ἠξιώθημεν!...

Καὶ ἀκούσατε, ἀδελφές μου ἡγαπημένες, καὶ πάλιν: ὁπότεν τελεῖται ἡ Θεία Μυσταγωγία, δίδει ἡ γλυκεῖά μας Μανούλα τὸ Βρέφος, καὶ θύεται δι' ἡμᾶς καὶ ὁπότεν ἡμεῖς κοινωνοῦμεν ἄξιως διὰ προηγησαμένης νηστείας, διὰ

προαιρετικῆς ἀγρυπνίας, διὰ κατανυκτικῆς προσευχῆς, ἐσθίομεν τὸ Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ Αἷμα αὐτοῦ ποὺ ἔλαβεν ἀπὸ τὸ Πανάχραντον Αἷμα τῆς Παναγίας. Ἐπίσης, τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου ἐσθίοντες, θηλάζομεν συνεχῶς τὸ γάλα τῆς Παναγίας, ὁπότε τί γίνεται εἰς ἡμᾶς; Γινόμεθα γνήσια τέκνα τῆς Παναγίας καὶ ἀδελφοί τοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ χάριν υἱοὶ καὶ τέκνα Θεοῦ. Καὶ ὁπότεν ἡμεῖς τὸν Χριστὸν περιέχομεν ἀπορρήτως εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸ σῶμα, ἀνουσίως (ὄχι κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ κατὰ χάριν) - ἐπειδὴ εἶναι σύν Πατρὶ ἀδιαίρετος - καὶ τὸν Πατέρα συνέχομεν ὁμοῦ καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα!

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑπερφυστάτη συγγένεια ὅπου ἀπὸ τὴν Παναγία καὶ γλυκεῖά μας Μανούλα ἐλάβομεν!

Βλέπετε ὁποίας δωρεὰς μᾶς ἠξίωσε ἡ γλυκεῖά μας Μανούλα; Βλέπετε πόσον χρεωστοῦμεν νὰ ἀγαπῶμεν Αὐτήν; Δι' αὐτὸ πρέπει ἀδιαλείπτως ὡς βρέφη νὰ προσεγγίζωμεν καὶ συχνὰ τὸν θεῖον μαστόν Της νὰ λαμβάνωμεν νὰ θηλάζωμεν ὡς ἄκακα τέκνα Της. Εἰς κάθε φορὰν ὅπου μέλλει νὰ κοινωνήσωμεν, νοερῶς νὰ λαμβάνωμεν τὸν μαστόν νὰ θηλάζωμεν καὶ ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς ὁ μικρούλης εἰς τὴν ἀγκάλῃν Της, ὑποχωρεῖ καὶ μᾶς δίδει τὴν ἄδειαν- δέν ζηλοτυπεῖ εἰς τὴν ἄφθονον διανομήν τῆς Μανούλας Του, ἀλλὰ χαίρεται καὶ μᾶς προσκαλεῖ: Τυλιχθῆτε ὡς βρέφη εἰς τὸ φόρεμα τῆς Μανούλας μας καὶ πληρωθῆτε ἀγνείας ἀπὸ θεῖον σῶμα παρθενικόν- εὐωδιάσατε ἀπ' Αὐτήν! Δέν εἶδα ἐγὼ ἄλλον τι ὅπου τόσον νὰ ἀρέσῃ ἡ Παναγία ὡς τὴν ἀγνείαν, καὶ ὅποιος θέλει νὰ ἀπόκτησιν τὴν πολλὴν Της ἀγάπην, ἅς φροντίξῃ νὰ καθαρεύῃ καὶ διαρκῶς θὰ τὸν περιθάλλῃ στοὺς κόλπους Της καὶ κάθε οὐράνιον θὰ τοῦ δίδῃ...».

Κάθε ἄνθρωπος εἶναι μιὰ προσωπικότητα μοναδική καὶ ἀνεπανάληπτος.

Ἔχει πλασθῇ ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀγαθότητα τοῦ Ἁγίου Θεοῦ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Αὐτοῦ.

Σύμφωνα μέ τὴν πρόνοιαν τοῦ πανσόφου Θεοῦ κάθε ψυχὴ εἶναι προικισμένη ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέ διάφορατάλαντα καὶ χαρίσματα, τὰ ὅποια διαφέρουν ἀπὸ ψυχὴ σέ ψυχὴ. Καμμία ψυχὴ δέν ὁμοιάζει μέ τὴν ἄλλην ἀπόλυτα. Ἔχουν τὰ βασικά ιδιώματα τῆς θείας εἰκόνας ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἴδια, ἀλλά κάθε ψυχὴ ἔχει καὶ τὰ ἰδικά της προτερήματα καὶ δωρήματα, τὰ ὅποια ὁ Κύριος ἔδωσε εἰς τίς ψυχές καὶ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἐπειδὴ εἶναι τιμημένος ἀπὸ τὸν Θεό μέ ἐλευθερίαν καὶ αὐτεξουσιότητα, θά ἐργασθῇ μέ τὴν ἰδικήν του προαίρεσι, διὰ νά ἀξιοποιήσῃ τὰ τάλαντα αὐτά, δηλαδή τὰ προτερήματα τῆς ἰδικῆς του ψυχῆς. Ὄταν τὰ ἀξιοποιήσῃ πλήρως, τότε ὁ ἄνθρωπος καθίσταται μιά ὁλοκληρωμένη προσωπικότητα. Εἰς τὸν σκελετόν τῆς πνευματικῆς του οἰκοδομῆς προσθέτει καὶ τὴν ἰδικήν του ἐπιμέλειαν καὶ καλλωπίζει τὸν οἶκον τῆς ψυχῆς του καὶ συμπληρώνει εἰς αὐτόν πολλά στοιχεῖα, τὰ ὅποια προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀξιοποίησι τῶν ταλάντων καὶ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἔχει ὅμως πρόσωπον ἢ ψυχὴ; Ἔχει πρόσωπον ἢ ψυχὴ!... Καὶ ἡ ὠραιότης τοῦ ἀνεπαναλήπτου αὐτοῦ προσώπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου νά ὁμοιάσῃ πρὸς τὸ κάλλος τοῦ Χριστοῦ. Ἀνεκδιήγητον δέ καὶ ἄρρητον εἶναι τὸ κάλλος τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ ἡ ὠραιότης τῆς σοφίας καὶ ἡ μορφὴ τοῦ Θεοῦ ὅπου ὑπάρχει εἰς τὴν εἰκόνα Αὐτοῦ. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀγάπησαν νά θεωροῦν αὐτό τὸ κάλλος, ἀπὸ τὸ ὅποιον ὁμορφαίνει καὶ ἡ ἰδική τους ψυχὴ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἱερὸς Ψαλμωδὸς παρακαλεῖ: «Κύριε, ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν» (Ψαλμ. 29, 8).

Ὁ Ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος ἐρωτᾷ: «Ἔχει πρόσωπον ἢ ψυχὴ;» καὶ ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος: «Ἔχει πρόσωπον, πὺν ὁμοιάζει σάν τὸν Ἄγγελον».

Κατὰ τὴν κοινὴν ἀνάστασιν τῶν σωμάτων, ἢ ψυχῆ, πὺν εἶναι ἀθάνατη, θά λάβῃ τὸ ἰδικόν της ἀφθαρτισμένο σῶμα. Καὶ ἐάν μὲν ἡ ψυχὴ ἐτήρησε ἀφθορον τὴν εἰκόνα της καὶ ἐπέτυχε καὶ τὴν ὁμοίωσιν πρὸς τὴν Θεότητα, ὅσον ἦταν δυνατόν εἰς αὐτὴν πάντοτε βέβαια μέ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς θείας χάριτος, τότε καὶ τὸ σῶμα της θά εἶναι διάφανο καὶ φωτεινὸ καὶ τὸ πρόσωπο τῆς ψυχῆς θά λάμπῃ καὶ θά δέχεται τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος κατὰ τὴν χωρητικότητα καὶ καθαρότητα πὺν ἀπέκτησε εἰς τὸν ἐπίγειον βίον της.

Ἐάν ἡ ψυχὴ ἐπιτύχῃ μέ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν ἰδικήν της ἀνάστασι καὶ φθάσῃ εἰς τὸ κάλλος πὺν τὴν προώρισε ὁ Θεός, θά μετέχῃ εἰς τὴν αἰώνιον δόξαν τοῦ Θεοῦ. Συγχρόνως δέ θά ἀπαθανάτισῃ καὶ θά ἀφθαρτίσῃ ὁ Ἅγιος Θεός καὶ τὸ συνημμένο μέ τὴν ψυχὴ σῶμα, διότι τὸ σῶμα ἔκανε ὑπακοὴν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ ὁ Ναὸς τοῦ σώματος ἔμεινε καθαρὸς.

Τὸ νέον ἀθάνατον σῶμα θά εἶναι ἡ αἰώνιος, ἀχειροποίητος, οὐράνιος στολὴ τῆς ψυχῆς.

Ἐκεῖ, εἰς τὴν οὐράνιον Βασιλείαν, θά γνωρίζωμεν καὶ ὅλους τοὺς Ἁγίους, ὅπως τοὺς εἰκονίζει ἐδῶ ἡ Ἐκκλησία μας. Ἐκεῖ θά εὑρεθοῦμε ὅλοι ὅσοι ἀξιωθοῦμε τῆς οὐρανίου μακαριότητος, καθένας μέ τὸ Ἰδικόν του πρόσωπον καὶ τὴν ἰδιαιτέραν του μορφὴν, εἰς ἰδιαιτέραν μονὴν καὶ κατάπαυσιν, διὰ νά δοξάζωμεν ἀκαταπαύστως καὶ ἀγγελικῶς τὸ Ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς μιᾶς ἀδιαιρέτου Τριάδος, εἰς τὴν Ὅποιαν πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνῃσις εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἡ θεά τοῦ Χριστοῦ

Ἀγίου Ἰγνατίου Μπριαντσανίνωφ

Θέλεις νά δεῖς τόν Ἰησοῦ Χριστό;
«Ἐλα καί δές», λέει ὁ ἀπόστολός
Του.

Ὁ Κύριος ὑποσχέθηκε στους μαθητές
Του ὅτι θά εἶναι μαζί τους παντοτινά «ὡς τή
συντέλεια τοῦ κόσμου». Καί, πραγματικά,
εἶναι μαζί τους μέσα στό ἅγιο Εὐαγγέλιο καί
στά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Τόν Χριστό
δέν Τόν βλέπουν ὅσοι δέν πιστεύουν στό
Εὐαγγέλιο. Αὐτοί δέν Τόν βλέπουν, γιατί
εἶναι τυφλωμένοι ἀπό τήν ἀπιστία.

Θέλεις ν' ἀκούσεις τόν Χριστό; Σοῦ
μιλάει μέ τό Εὐαγγέλιο. Μήν περιφρονεῖς
τή σωτήρια φωνή Του. Φύγε μακριά ἀπό
τήν ἁμαρτωλή ζωή καί ἄκου μέ προσοχή τή
διδασκαλία Του, πού εἶναι ἡ αἰώνια ζωή.

Θέλεις νά σοῦ φανερωθεῖ ὁ Χριστός;
Ὁ Ἰδιος σέ διδάσκει πῶς θά τό πετύχεις:
«Ὅποιος κρατᾷ τίς ἐντολές μου καί τίς
ἐκτελεῖ, αὐτός μέ ἀγαπᾷ· κι αὐτός πού μέ
ἀγαπᾷ, θά ἀγαπηθεῖ ἀπό τόν Πατέρα μου, κι
ἐγώ θά τόν ἀγαπήσω καί θά τοῦ φανερώσω
τόν ἑαυτό μου».

Φυλάξου ἀπό τή φαντασία σου, πού
μπορεῖ νά σοῦ δημιουργήσει τήν ἐντύπωση ὅτι
βλέπεις τόν Ἰησοῦ Χριστό, ὅτι Τόν ἀγγίζεις,
ὅτι Τόν ἀγκαλιάζεις. Δέν πρόκειται παρὰ γιά
μιᾶ ὀλέθρια αὐταπάτη, ἕνα μάταιο παιχνίδι
ὑπερηφάνειας, ἐπάρσεως, ἀλαζονείας ἢ, ὅπως
ὀνομάζεται ἀπό τούς ἀσκητικούς συγγραφεῖς,
οἰήσεως.

Ἄν τηρεῖς τίς ἐντολές τοῦ Κυρίου, μέ
τρόπο θαυμαστό θά δεῖς τόν Κύριο μέσα
σου, ὅπως Τόν ἔβλεπε ὁ ἀπόστολος Παῦλος
καί ὅπως ζητοῦσε νά Τόν βλέπουν καί οἱ
ἄλλοι χριστιανοί, θεωρώντας πῶς ὅσοι δέν
τό εἶχαν κατορθώσει, δέν εἶχαν φτάσει στήν
κατάσταση πού ἔπρεπε ὡς χριστιανοί.

Ἄν ξεῖς ζωή ἁμαρτωλή, ἂν ἱκανοποιεῖσαι
μέ τά πάθη σου καί συνάμα νομίζεις ὅτι
ἀγαπᾷς τόν Χριστό, ὁ αἰώνιος μαθητής τοῦ
Κυρίου, αὐτός πού στό Μυστικό Δεῖπνο ἔγειρε
στό στήθος Του, θά σοῦ καταλογίσει πλάνη
καί θά σέ διαψεύσει. Γράφει: «Ὅποιος λέει,
“Τόν γνώρισα”, δέν τηρεῖ ὅμως τίς ἐντολές
Του, εἶναι ψεύτης· δέν λέει τήν ἀλήθεια.
Ὅποιος, ἀπεναντίας, ὑπακούει στόν λόγο
Του, αὐτός ἀσφαλῶς ἀγαπᾷ τόν Θεό μ' ὅλη
του τήν καρδιά».

Ἄν κάνεις τό ἁμαρτωλό σου θέλημα,
καταπατώντας ἔτσι τίς εὐαγγελικές ἐντολές,
τότε ὁ Κύριος θά σέ συναριθμήσει ἀνάμεσα
σ' ἐκείνους πού δέν Τόν ἀγαποῦν. «Αὐτός
πού δέν μέ ἀγαπᾷ», λέει, «δέν ἀκολουθεῖ τά
λόγια μου».

Ἐξέτασε μέ ἐπιμέλεια τά ἐνδύματά
σου. Μή βιάζεσαι νά πᾶς στό γάμο τοῦ Υἱοῦ
τοῦ Θεοῦ φορώντας σάν ἀσύνετος βρωμερά
παλιοκούρελα, μολονότι εἶσαι καλεσμένος
σ' αὐτό τό γάμο ὅπως κάθε χριστιανός. Ὁ
Βασιλιάς τοῦ οὐρανοῦ ἔχει ὑπηρέτες, πού
θά σοῦ δέσουν τά πόδια καί τά χέρια καί
θά σέ πετάξουν ἔξω, στό σκοτάδι, μακριά

ἀπό τό Θεό. Οἱ δαίμονες εἶναι οἱ ὑπηρέτες στούς ὁποίους θά παραδοθεῖ ὁ ἀδιάντροπος ἀναζητητής τῆς ἀγάπης καί ἄλλων ὑψηλῶν πνευματικῶν καταστάσεων, πού δέν καθαρίστηκε μέ τή μετάνοια, ἀλλά φούσκωσε ἀπό οἷηση καί ὑψηλοφροσύνη. Σκοτάδι εἶναι ἡ τύφλωση τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν ἐμπάθεια καί τή σαρκικότητα. Ὅποιος βρίσκεται σ' αὐτή τήν κατάσταση, ἔχει χάσει τήν πνευματική του ἐλευθερία, εἶναι δοῦλος τῆς ἁμαρτίας καί τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Τό δέσιμο τῶν ποδιῶν καί τῶν χεριῶν σημαίνει τήν ἀπώλεια τῆς ἱκανότητας γιά θεάρεστη ζωή καί πνευματική προκοπή. Ἀπ' αὐτή τήν τραγική κατάσταση ἀπελευθερώνεται ὁ ἄνθρωπος, ἄν, ἀφοῦ παραδεχθεῖ καί ἀπορρίψει τήν πλάνη του, μπεῖ στό σωτήριο στάδιο τῆς μετάνοιας.

Δύσκολη εἶναι ἡ ἔξοδος ἀπό τήν πλάνη. Φρουρά στέκεται στήν πόρτα, πόρτα ἀσφαλισμένη μέ μεγάλη κλειδαριά κι ἀμπάρες, πόρτα σφραγισμένη μέ τή σφραγίδα τήν ἄσπαστη τοῦ ἁδῆ. Κλειδαριά κι ἀμπάρες εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια, πού βρίσκεται βαθιά κρυμμένη στή καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, ἡ κενοδοξία, πού ἀποτελεῖ τό κίνητρο κάθε δραστηριότητάς του, ἡ ὑποκρισία καί ἡ πονηρία, μέ τίς ὁποῖες κατορθώνει νά βάλει τή μάσκα τῶν καλῶν προθέσεων, τῆς ταπεινοφροσύνης καί τῆς ἀγιότητας, σκεπάζοντας τήν ὑπερηφάνεια καί τήν κενοδοξία του. Σφραγίδα ἄσπαστη, πάλι, εἶναι ἡ ἀποδοχή τῶν ἐνεργειῶν τῆς πλάνης ὡς ἐνεργειῶν θείων καί εὐλογημένων.

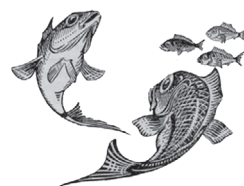
Μπορεῖ, ἄραγε, ὁ ἄνθρωπος πού βρίσκεται σέ πλάνη, στήν περιοχή τοῦ ψεύδους καί τῆς ἀπάτης, νά γίνει τηρητής τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ἡ ἀλήθεια ἀπό τήν Ἀλήθεια; Ὅποιος δέχεται τό ψεῦδος, ὅποιος εὐχαριστιέται μέ τό ψεῦδος, ὅποιος ταυτίζεται μέ τό ψεῦδος, ὅποιος ἐνώνεται μέ τό πνεῦμα τοῦ ψεύδους, μπορεῖ νά ἀγαπήσει

τήν ἀλήθεια; Ὁχι, θά τή μισήσει, θά γίνει φανατικός ἐχθρός καί διώκτης τῆς.

Τίθἀ κάνατε ἐσεῖς, δύστυχοι ὀνειροπόλοι, πού νομίζατε ὅτι περάσατε ὅλη τήν ἐπίγεια ζωή σας στήν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ, ὅταν κεραυνόπληκτοι θ' ἀκούσετε τήν ἀπόφαση τοῦ Σωτήρα, «Ποτέ δέν σᾶς ἤξερα· φύγετε μακριά μου, ἐσεῖς πού ἀντιστρατεύεστε τόν νόμο τοῦ Θεοῦ»;

Φίλε μου ἀληθινέ, πήγαινε στόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Πλησίασέ Τον ἀπό τόν δρόμο τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν. Γνώρισέ Τον μέσα σ' αὐτές. Μέ τήν τήρησή τους φανέρωσε καί ἀπόδειξε τήν ἀγάπη σου σ' Ἐκεῖνον. Ὁ Ἰδιος τότε θά σοῦ ἀποκαλύψει τόν ἑαυτό Του καί θά πλημμυρίσει τήν καρδιά σου ἀπό ἀνέκφραστη ἀγάπη, τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀγάπη αὐτή δέν προέρχεται ἀπό σένα, τόν πεσμένο ἄνθρωπο, ἀλλά ἀποτελεῖ δῶρο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τό δίνει ὁ μοναδικός ἀληθινός Θεός στά «δοχεῖα» πού καθαρίστηκαν μέ τή μετάνοια καί στολίστηκαν μέ τήν ταπείνωση καί τή σωφροσύνη.

Νά ἐμπιστεύεσαι τή ζωή σου καί τήν ψυχή σου στό Κύριο, τόν παντοδύναμο καί πανάγαθο. Ὁχι στόν ἑαυτό σου, τόν ἀδύναμο καί ἁμαρτωλό. Ἔτσι θά εἶσαι ἀσφαλής. Ὁ Κύριος εἶναι ὁ δημιουργός σου. Μετά τή θλιβερή πτώση σου, Ἐκεῖνος ἐνανθρώπησε γιά σένα, καταδικάστηκε γιά σένα, ἔχυσε τό αἷμα Του γιά σένα. Μά καί τί δέν θά κάνει ἀκόμα γιά σένα! Ἐτοιμάσου νά δεχθεῖς τά δῶρα Του, καθαρίζοντας τήν ψυχή σου. Αὐτό εἶναι τό δικό σου ἔργο. Ἀμήν.

Τό Ἅγιο Πνεῦμα καί ἡ Παναγία

π. Ἐμμανουήλ Νιράκη

Δέν εἶναι λίγοι, οὔτε φείδονται ἐπαίνων καί ἐγκωμίων οἱ ὕμνοι πού ἔχουν γραφεῖ γιά τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο. Ὑμνοὶ γεμάτοι ἀπ' τὰ χαρίσματα καί τὰ δῶρα μέ τὰ ὁποῖα τήν προίκισε ὁ Θεός. Ἡ ταπεινότης, ἡ ἀγάπη, ἡ ἀγιότης, ἡ πίστις, ἡ μητρική παρηγορία καί ἡ μεσιτεία της εἶναι μόνο μερικά μέ τὰ ὁποῖα ἐτίμησε ἀξίως τήν μητέρα Του ὁ Κύριός μας καί τήν ἀνέδειξε ὡς «τήν τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ καί ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ».

Γι' αὐτό δέν ὑπάρχει ἱερή ἀκολουθία ἢ ἱεροπραξία στήν ὁποία νά μή γίνεται ἐπίκληση τοῦ ἱεροῦ ὀνόματός της. Δέν ὑπάρχει ὁρθόδοξος ναός πού νά μήν κοσμεῖται ἀπό τοιχογραφίες ἢ φορητές εἰκόνες μέ τήν ἀγία της μορφή. Δέν ὑπάρχουν χεῖλη χριστιανικά – πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων – πού νά μήν ἔχουν προφέρει τό Πανάγιο ὄνομά της σέ κάποια δύσκολη στιγμή τῆς ζωῆς τους.

Δέν εἶναι αὐθαρεσία ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, οὔτε βέβαια μεροληπτική στάση ἢ ἐξαιρετική αὐτή τιμή πρὸς τό πρόσωπό της. Εἶναι ἡ δικαία ἐπιβράβευση πρὸς Ἐκείνη γιά τό πλῆθος τῶν ἀρετῶν Της, γιά τήν ἀγάπη Της, γιά τήν ἀφοσίωσή Της καί γιά τήν ἀναντίρρητη ὑπακοή Της στίς ἐντολές Του. Μά πάνω ἀπ' ὅλα εἶναι τό ἀποτέλεσμα τῆς παρουσίας τοῦ Παναγίου Πνεύματος στή ζωή Της. Ἡ Παναγία μᾶς ἀποκαλύπτει τήν «Θεοφάνεια» τῆς πνευματικότητος. Διότι Αὐτή εἶναι ὁ ἀνώτερος καρπός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, σ' ὁλόκληρη τήν κτίση. Μέ τήν παρουσία Της μᾶς ἀποκαλύπτει τήν ἀληθινή φύση καί τὰ

οὐσιαστικά ἀποτελέσματα τῆς καθόδου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού εἶναι ἡ πηγή τῆς ζωῆς τῆς ἐκκλησίας. Εἶναι ἓνα «εἶδος» κριτηρίου γιά τήν πνευματολογία.

Ἡ σχέση Της μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι μοναδική καί ἀρχετυπική. Μοναδική διότι μᾶς ἀποκαλύπτει τήν Παναγία ὡς ἓνα μοναδικό ἀνθρώπινο ὄν, μοναδική ὡς πρόσωπο, μοναδική στή σχέση Της μέ τό Χριστό, μοναδική λόγω τῆς θέσεώς Της στήν ἐκκλησία, μοναδική στίς σχέσεις Της μέ ὅλους μας καί τόν καθένα χωριστά. Εἶναι ὅμως καί ἀρχετυπική, δηλαδή πρωτότυπη, διότι μᾶς ἀποκαλύπτει τόν χαρακτήρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, στή σχέση Του μέ τήν κτίση καί πῶς Αὐτό φανερώνει στόν κόσμο τήν ἀληθινή Του φύση.

Ἡ ἱστορία τῆς Παναγίας μας στό Εὐαγγέλιο ἀρχίζει μέ τήν προσωπική Της Πεντηκοστή. «Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ» (Λουκ. 1.35). Ἀπ' αὐτή τή φράση ἀντιλαμβανόμαστε τήν προσωπική σχέση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέ τήν Θεοτόκο. Ἡ καθόδός Του καί ἡ ἐνοίκησίς Του εἶναι πού Τήν καθιστοῦν μοναδική ἐκκλησιαστική προσωπικότητα. Ἡ οἰκιοποίησις τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐκ μέρους Της τήν κατέστησε πρόσωπο μοναδικό, φιλικό, πρόσωπο τόσο κοντινό στόν καθένα μας.

Γι' αὐτό ἡ μεγαλύτερη χαρά πού μπορεῖ νά γευθεῖ ὁ ἄνθρωπος στήν ἐκκλησία, εἶναι νά γνωρίσει τήν Παναγία. Ἄν ἡ φιλία μ' ἓνα πρόσωπο βιώνεται πάντοτε σάν δῶρο, τότε τί μπορούμε νά ποῦμε γι' αὐτή τή μοναδική

τό Ἅγιο Πνεῦμα καί
χωρίς τήν Παναγία.
Εὐτυχῶς ὅμως γιά μᾶς,
Ἐκείνη εἶναι παρούσα,
ὄχι μόνο ὡς ἐμπειρία
καί βίωμα, ἀλλά ὡς τό
φωτισμένο κριτήριο
γιά κάθε χριστιανό, καί
ὡς τό μεγαλύτερο δῶρο
τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὡς νέα Εὐα,
πέτυχε ἐκεῖ πού
ἀπέτυχε ἡ πρώτη Εὐα.
Ἀποκατέστησε τήν τάξη

κι ἀνεπανάληπτη φιλία καί κοινωνία πού
μᾶς δόθηκε ἀπ' τό Ἅγιο Πνεῦμα; Ὅποιος
«γνωρίσει» τό πανάγιο πρόσωπό Της, ἔχει
τήν αἴσθηση ὅτι ζεῖ μαζί Της, μοιράζεται τήν
ἴδια ζωή, καί ἔτσι ἀνακαλύπτει κάθε μέρα, ὅλο
καί περισσότερους λόγους γιά νά Τήν ἀγαπᾷ.
Ἡ Παναγία ἔχει τό Χριστό ὡς ζωή Της. Καί
ὅποιος ἔχει τό Χριστό ὡς ζωή Του αὐτός εἶναι
ἡ τέλεια ἀκεραιότητα, τό ἀπολύτως τέλειο ὡς
ἄνθρωπος.

Ἄν «κάτι» γνωρίζουμε γιά τήν βασιλεία
τῶν οὐρανῶν, γιά τό τί σημαίνει ὁλοκλήρωση
καί τελειότητα, θέωση καί ἀνάληψη ἐν δόξῃ,
αὐτό τό ὀφείλομε πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἐπειδή στήν
ἐκκλησία γνωρίζουμε τήν Παναγία. Δίχως
αὐτή τή γνώση, χωρίς τή συνεχή παρουσία Της
στήν ἐκκλησία ὡς ἀγάπη, προσευχή, ὁμορφιά,
εἰρήνη, χαρά καί πληρότητα, ὅλα θά παρέμεναν
κενό γράμμα καί τίποτα ἀπ' ὅλα αὐτά δέ θά
μπορούσαμε νά ζήσουμε ὡς ἐμπειρία καί
γνώση.

Χωρίς τή ζωντανή καί ἀδιάλειπτη
παρουσία Της, ἡ ἐκκλησία θά ἦταν ἓνα κοσμικό
ἴδρυμα, πού ἀπλά θά παρείχε κοσμικές
ὑπηρεσίες καί θά ἐφάρμοζε κάποιες κοινωνικές
μεταρρυθμίσεις. Μιά τέτοια ἐκκοσμικευμένη
ἐκκλησία ὅμως, εἶναι μιᾶ ἐκκλησία χωρίς

τῆς δημιουργίας. Εἶναι ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα
καί ὁ καθένας χωριστά. Εἶναι γέφυρα πού
μᾶς ἔνωσε ξανά μ' Ἐκεῖνον, πού μᾶς ἀγάπησε
ἀπό καταβολῆς κόσμου. Εἶναι ἡ ἀνταπόκριση
ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητας στήν κλήση τοῦ
Χριστοῦ. Αὐτό ἐκφράζει πολύ καλά ἡ εἰκόνα
Της, ἡ πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν, πού βρίσκεται
στήν ἀψίδα κάθε ὁρθόδοξου Ναοῦ.

Ἡ ἀπόλυτη καί ὁλοκληρωτική ἔνωσή Της
μέ τό Χριστό, εἶναι αὕτη πού νίκησε ἀκόμα
καί τό θάνατό Της καί τήν κατέστησε ἀπαρχή
καί ἀφετηρία τῆς κοινῆς Ἀνάστασης. Ἔτσι
ἔγινε Ἐκείνη ἡ «αὐγή μυστικῆς ἡμέρας» τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ. Ἡ Παναγία μας εἶναι τό
μεγαλύτερο δῶρο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στήν
ἐκκλησία. Εἶναι ἡ μυστική καί ἄρρητη χαρά
αὐτῶν πού κάνει ἡ ἐκκλησία σ' αὐτόν τόν κόσμο.
Εἶναι ἐκείνη πού μᾶς ἀποκαλύπτει αὐτό πού
χάνουμε κάθε μέρα, τό μυστήριο τῆς ἐκκλησίας,
πού χωρίς αὐτό ὅλα χάνουν τό νόημά τους.

Τί μένει λοιπόν σέ μᾶς; Νά ἐπιστρέψουμε
στήν Παναγία μας μέ ἀνανεωμένο ἐνδιαφέρον,
μέσω τῆς ὁποίας ὁ Θεός μᾶς ἔδωσε τήν
«εἰκόνα» νά γίνουμε αὐτό πού Ἐκεῖνος θέλει
νά γίνουμε.

Νεωκόρος κατά... Χρυσοστόμου

Ἡλία Α. Βουλγαράκη

Πιό σωστός τίτλος θά ἦταν ἂν γράφαμε: «Τό θέαμα δυνατότερο ἀπό τό ἄκουσμα». Τί ἀκριβῶς συνέβη; Πάντως; Ὅχι ὅτι ὁ νεωκόρος στράφηκε ἐναντίον τοῦ ἁγίου Ἰωάννη. Κι ὅμως κάτι τέτοιο σχεδόν ἔγινε, χωρίς, βέβαια, νά ἔχει ὁ νεωκόρος τέτοια πρόθεση.

Βρισκόμαστε στήν Ἀντιόχεια, ὅταν ὁ ἱερός Πατέρας σέ ἀπογευματινά κηρύγματα ἐξηγοῦσε τό βιβλίο τῆς Γενέσεως. Ὁ κόσμος ἦταν πάντα ἀπορροφημένος στά λόγια του. Κάποτε ὁ λόγος παρατεινόταν περισσότερο ἀπό τό συνηθισμένο. Κάτι τέτοιο συνέβη κι ἐκεῖνο τό ἀπόγευμα. Εἶχε ἀρχίσει νά σκοτεινιάζει. Τί πιό σωστό γιά τόν καλό νεωκόρο ἀπό τό νά ἀνάψει τούς λύχνους, γιά νά βλέπουν οἱ ἀκροατές τόν ἱεροκήρυκα καί συγχρόνως νά ἔχουν τή δυνατότητα οἱ στενογράφοι νά καταγράφουν τά λεγόμενά του.

Λοιπόν, «ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον»· ὁ νεωκόρος πῆρε τό μακρύ του κοντάρι, στερέωσε ἐπάνω του ἕνα ἀναμμένο κερί κι ἄρχισε νά ἀνάβει τόν ἕνα λύχνο ὕστερα ἀπό τόν ἄλλο. Ὅσο κι ἂν ἔκανε τή δουλειά του μέ προσοχή καί διακριτικότητα, δέν ἔπαυε νά ἀποτελεῖ ἕναν κινούμενο στόχο... θεάματος. Φαίνεται ὅτι τό ἀκροατήριό τοῦ Χρυσοστόμου, ἢ τουλάχιστον ἕνα μέρος ἀπ' αὐτό, ἄρχισε νά παρακολουθεῖ τόν νεωκόρο, μέ ἀποτέλεσμα νά χαλαρώσει τήν προσοχή του στόν ὁμιλητή.

Ὁ Χρυσόστομος διαπίστωσε τόν

περισπασμό τῶν ἀκροατῶν του ἐξαιτίας τοῦ νεωκόρου. Σταματάει λοιπόν ἀπότομα τήν ὁμιλία του καί μέ δυνατότερη φωνή λέει:

«Ξυπνήστε, δεῖχτε ἐνδιαφέρον! Ἑρμηνεύω γιά χάρη σας τίς Γραφές καί σεῖς στρέψατε ἄλλοῦ τό βλέμμα καί παρακολουθεῖτε τόν νεωκόρο πού ἀνάβει τά λυχνάρια. Τόση πιά ἀδιαφορία; Παρατήσατε ἐμένα καί προσέχετε αὐτόν. Κι ἐγώ φωτιά ἀνάβω, αὐτήν πού ξεπετιέται ἀπ' τίς Γραφές· πάνω στή γλώσσα μου καίει τό κερί τῆς διδασκαλίας. Αὐτό τό φῶς εἶναι πιό σημαντικό ἀπό κεῖνο· δέν ἀνάβουμε ἐδῶ λαδωμένα φυτίλια, ὅπως ἐκεῖνος, ἀλλά φωτίζουμε ψυχές πού καρπίζουν μέσ στήν εὐσέβεια μέ τό πνεῦμα τῆς μαθητείας.

Κάποτε κι ὁ Παῦλος μιλοῦσε σ' ἕνα ὑπερῶ. Βέβαια, ἄς μή νομίσει κανείς πῶς συγκρίνω τόν ἑαυτό μου μέ τόν Παῦλο· δέν παραφρόνησα· ἂν τό λέω αὐτό, τό κάνω γιά νά μάθετε πόσο ἐνδιαφέρον ἀξίζει νά δείχνετε στήν ἀκρόαση τοῦ κηρύγματος. Κάποτε, λοιπόν, μιλοῦσε ὁ Παῦλος στό ὑπερῶ καί σκοτεινίασε, ὅπως καλή ὥρα καί τώρα, καί τά λυχνάρια ἔκαιγαν· στό μεταξύ ὁ Εὐτυχός (Πραξ. 20,9) ἔπεσε ἀπό τό παράθυρο καί ἡ πτώση του καθόλου δέν διέλυσε τή συγκέντρωση· ὁ θάνατος τοῦ συντρόφου καθόλου δέν ξεσήκωσε αὐτούς πού παρακολουθοῦσαν· τόσο ἦταν προσηλωμένοι στήν ἀκρόαση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ὥστε οὔτε τό πῆραν εἶδηση πῶς ἔπεσε ὁ ἄλλος. Ἀντίθετα σεῖς, ἐνῶ τίποτε ἀσυνήθιστο ἢ παράδοξο δέν

εΐδατε, παρὰ μόνο ἓναν ἄνθρωπο νά ἐκτελεῖ
τά πεζά του καθήκοντα, στραφήκατε νά τόν
παρακολουθήσετε.

Πῶς νά δείξει κανεῖς κατανόηση στό
ὀλίσθημά σας; Ὅμως, φίλοι μου, μή θεωρήσετε
ὑπερβολική καί σχολαστική τήν ἐπιτίμηση, δέν
σᾶς μαλώνω μέ ἐχθρότητα, ἀλλά ἀπό διάθεση
νά σᾶς βοηθήσω. «Ἀξιοπιστότερα γάρ τραύματα
φίλων, ἢ ἐκούσια φιλήματα ἐχθρῶν». Στρέψτε,
λοιπόν, σᾶς παρακαλῶ κατά ὅδω τήν προσοχή
σας καί ξεχάστε ἐκείνη τή φωτιά, προσέχοντας
τό φῶς τῶν θείων Γραφῶν».

Εἶναι πάντως ἐντυπωσιακό τό γεγονός,
πόσο πιό δυνατό εἶναι τό θέαμα ἀπό τό

ἀκρόαμα, παρ' ὅλο μάλιστα πού ἀπό τή μιᾶ
μεριά μιλάει ὁ Χρυσόστομος καί ἀπό τήν ἄλλη
γίνεται μιᾶ πράξη ρουτίνας.

Ἐμεῖς πάντως εὐχαριστοῦμε τούς
στενογράφους, πού δέν παρασύρθηκαν
ἀπό τόν νεωκόρο, ἀλλά μέ εὐσυνειδησία
κατέγραφαν τά λόγια τοῦ ἁγ. Ἰωάννη, καθώς
καί τά ὅσα εἶπε στήν παρένθεση τοῦ λόγου.
Τούς εὐχαριστοῦμε, γιατί μᾶς διαφύλαξαν
ἓνα μικρό περιστατικό, πού μᾶς βοηθάει νά
νιώσουμε μέ ἓναν ἄλλο τρόπο τήν τότε ἐποχή
καί τούς ἀνθρώπους της.

Στιγμιότυπα ἀπό τήν ζωή τῶν πατέρων,
ἐκδόσεις Ἀρμός

Τά παιδιά, οί χαρές καί οί δυσκολίες τους

Γέροντος Παϊσίου Ἀγιορείτου

- Ἐχω παρατηρήσει, Γέροντα, ὅτι τά μωρά μερικές φορές τήν ὥρα τῆς Θείας Λειτουργίας χαμογελοῦν.

- Αὐτό δέν τό κάνουν μόνο στήν Θεία Λειτουργία. Τά μωρά εἶναι σέ συνεχῇ ἐπαφή μέ τόν Θεό, ἐπειδή δέν ἔχουν μέριμνες. Τί εἶπε ὁ Χριστός γιά τά μικρά παιδιά; «Οἱ Ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διά παντός βλέπουν τό πρόσωπον τόν Πατρός μου τόν ἐν οὐρανοῖς». Ἔχουν ἐπικοινωνία καί μέ τόν Θεό καί μέ τόν Φύλακα Ἄγγελό τους, πού εἶναι συνέχεια δίπλα τους. Στόν ὕπνο τους πότε γελοῦν, πότε κλαῖνε, γιατί βλέπουν διάφορα. Ἄλλοτε βλέπουν τόν Φύλακα Ἄγγελό τους καί παίζουν μαζί του – τά χαϊδεύει, τά πειράζει, κουνάει τά χεράκια τους καί αὐτά γελοῦν - ἄλλοτε πάλι βλέπουν καμμιά σκηνή τοῦ πειρασμοῦ καί κλαῖνε.

- Ὁ πειρασμός γιατί πηγαίνει στό νήπια;

- Καί αὐτό τά βοηθάει, γιά νά αἰσθάνωνται τήν ἀνάγκη νά ζητοῦν τήν μάνα τους. Ἄν δέν ὑπῆρχε αὐτός ὁ φόβος, δέν θά ἀναγκάζονταν νά ἀναζητήσουν τήν ἀγκαλιά τῆς μάνας τους. Ὅλα τά ἐπιτρέπει ὁ Θεός γιά τό καλό.

- Αὐτά πού βλέπουν, ὅταν εἶναι μικρά, τά θυμοῦνται, ὅταν μεγαλώσουν;

- Ὁχι, τά ξεχνοῦν. Ἄν θυμόταν τό παιδάκι πόσες φορές εἶδε τόν Ἄγγελό του, θά ἔπεφτε στήν ὑπερηφάνεια. Γι' αὐτό, ὅταν μεγαλώσει, τά ξεχνάει. Ὁ Θεός μέ σοφία ἐργάζεται.

- Μετά τό Βάπτισμα τά βλέπουν αὐτά;

- Φυσικά, μετά τό Βάπτισμα.

- Γέροντα, ἕνα ἀβάπτιστο παιδάκι κάνει νά προσκυνήσῃ ἅγια Λείψανα;

- Γιατί νά μήν κάνῃ; Μπορεῖ καί νά τό σταύρωση κανεῖς μέ τά ἅγια Λείψανα. Εἶδα σήμερα ἕνα παιδάκι, σάν ἀγγελουδάκι ἦταν. «Ποῦ εἶναι τά φτερά σου;», τό ρώτησα. Δέν ἤξερε νά μοῦ πῇ!... Στό Καλύβι, ὅταν ἔρχεται ἡ ἀνοιξη καί ἀνθίζουν τά δένδρα, βάζω καραμέλες πάνω στά πουρνάρια, πού εἶναι κοντά στήν πόρτα τοῦ φράχτη, καί λέω στό μικρά παιδά πού ἔρχονται ἐκεῖ: «Πηγαίνετε, παιδιά, νά κόψετε καραμέλες ἀπό τά πουρνάρια, γιατί, ἂν πιάση βροχή, θά λειώσουν καί θά πᾶνε χαμένες!». Μερικά ἔξυπνα παιδάκια καταλαβαίνουν ὅτι τίς ἔβαλα ἐγώ καί γελοῦν, ἄλλα πιστεύουν ὅτι φύτρωσαν, ἄλλα προβληματίζονται. Τά μικρά θέλουν καί λίγο λιακάδα...

- Βάζετε πολλές καραμέλες, Γέροντα;

- Ἐμ, πῶς! Τί νά κάνω; Ἐγώ καλά γλυκά δέν δίνω στούς μεγάλους· λουκούμια τούς δίνω. Ὅταν μοῦ φέρνουν καλά γλυκά, τά κρατῶ γιά τά παιδιά τῆς Σχολῆς. (1) Νά, κι ἐδῶ χθές βράδυ φύτεψα καραμέλες καί σοκολατάκια καί σήμερα... ἀνθισαν! Τά εἶδατε; Ὁ καιρός ἦταν καλός, τό χῶμα ἦταν ἀφράτο, γιατί τό εἶχατε σκάψει καλά, καί ἀμέσως ἀνθισαν! Νά δῆτε τί ἀνθόκηπο θά σᾶς κάνω ἐγώ! Δέν θά χρειάζεται νά ἀγοράζουμε καραμέλες καί σοκολατάκια γιά τά παιδιά. Τί; νά μήν ἔχουμε δική μας παραγωγή; (2)

- Γέροντα, κάποιοι προσκυνητές είδαν τά σοκολατάκια που φυτέψατε στον κήπο, έπειδή τό χαρτάκι τους έβγαине πάνω από τό χῶμα. Παραξενεύτηκαν. «Κάποιο παιδάκι, είπαν, θά τά έβαλε».

- Δέν τούς είπες ότι τά έβαλε ένα μεγάλο παιδί;

- Γέροντα, γιατί ό Θεός δίνει στον κάθε άνθρωπο έναν Φύλακα Άγγελο, άφοῦ μπορεί ό ίδιος νά μᾶς προστατεύσει;

- Αυτό εἶ ν α ι ξεχωριστή φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιά τό πλάσμα Του. Ὁ Φύλακας Άγγελος εἶναι οἰ κ ο ν ο μ ί α Θεοῦ. Εἴμαστε χ ρ ε ῶ σ τ ε ς γι' αυτό. Οἱ Άγγελοι ιδιαίτερα προστατεύουν τά μικρά παιδιά. Πῶς τά φυλᾶνε!

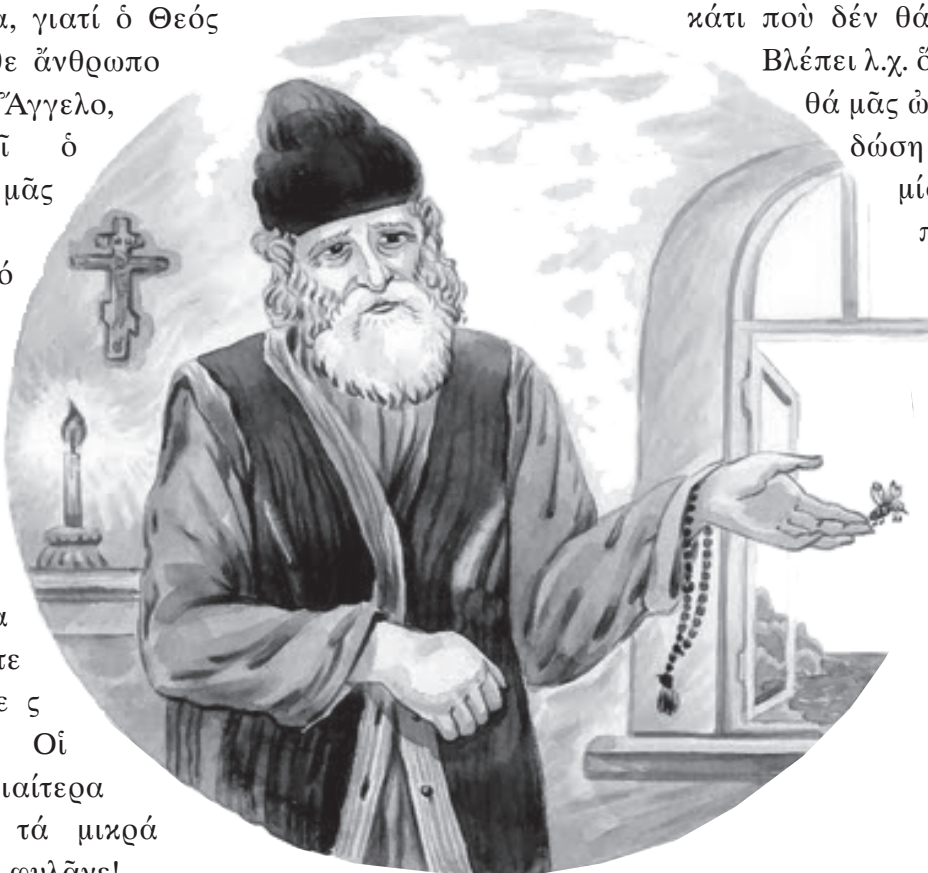
Μιά φορά δύο παιδιά έπαιζαν έξω στον δρόμο. Τό ένα από τά δύο σημάδευε τό άλλο στο κεφάλι, γιά νά τό χτυπήσει μέ μιᾶ πέτρα. Ἐκεῖνο δέν τό έβλεπε. Τήν τελευταία στιγμή, φαίνεται, ό Άγγελος τοῦ τό έκανε νά δῇ κάτι, τινάχτηκε πέρα καί γλίτωσε. Μιά μάνα πάλι είχε πάρει στο χωράφι καί τό μωρό της. Τό θήλασε, τό έβαλε στην κούνια καί πήγε νά δούλεψη. Μετά από λίγο, όταν πήγε κοντά του, τί νά δῇ! Τό παιδάκι κρατοῦσε ένα φίδι καί τό έβλεπε! Ὅπως τό είχε θηλάσει, είχε μείνει γάλα γύρω από τό στοματάκι του. Πήγε λοιπόν τό φίδι καί έγλειφε τό γάλα μέ τήν γλώσσα του καί τό παιδάκι τό έπιασε μέ τό χέρι του. Βάζει

τίς φωνές ή μάνα, τρώμαξε τό παιδί, άνοιξε τό χεράκι του καί έφυγε τό φίδι! Φυλάει ό Θεός τά παιδιά.

- Γέροντα, τότε πῶς πολλά παιδάκια υποφέρουν από αρρώστιες κ.λπ.;

- Ὁ Θεός ξέρει τί θά ὠφελήση τόν καθέναν καί δίνει ανάλογα. Δέν δίνει στον άνθρωπο κάτι που δέν θά τόν ὠφελήση.

Βλέπει λ.χ. ότι περισσότερο θά μᾶς ὠφελήση, ἄν μᾶς δώση ένα κουσούρι, μία αναπηρία, παρά ἄν μᾶς προστατεύσει νά μή χτυπήσουμε ἢ νά μή μείνουμε ἀνάπηροι.

[1]Γιά τούς μαθητές τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς.

[2]Ὁ Γέροντας είχε φυτέψει στο φρεσκοσκαμμένο χῶμα καραμέλες καί σοκολατάκια καί είχε βάλει ἐπάνω τους ἀνθάκια ἀπό πασχαλιά, γιά νά φαίνωνται σάν ἀνθισμένα.

Λόγοι Δ', Οἰκογενειακή ζωή
Ἑκδοση Ἱ. Ἡσυχαστήριον
"Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὁ Θεολόγος"

Περὶ συγχωρήσεως

C.S. Lewis

Στὴν ἐκκλησία -ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς ἐκκλησίας- λέμε πολλά πράγματα χωρὶς νὰ συνειδητοποιοῦμε τί λέμε. Π.χ. στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως λέμε ὅτι πιστεύουμε στὴν «ἄφεση ἁμαρτιῶν». Τὸ ἐπαναλάμβανα καὶ ἐγὼ ἐπὶ χρόνια πρὶν ἀναρωτηθῶ γιατί ἄραγε αὐτὸ εἶχε μπεῖ στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως.

Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται περιττό. «Ἄν κανεῖς εἶναι χριστιανός», σκέφτηκα, «καὶ βέβαια πιστεύει στὴ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν. Ἐννοεῖται!» Ἐκεῖνοι ὅμως πού συνέταξαν τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως προφανῶς σκέφτηκαν ὅτι αὐτὸ ἦταν κομμάτι τῆς πίστεως μας πού θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ φέρνουμε στὴ μνήμη μας κάθε φορὰ πού πηγαίνουμε στὴν ἐκκλησία. Καὶ ἔχω καὶ ἐγὼ ἀρχίσει νὰ συνειδητοποιῶ ὅτι εἶχαν δίκιο. Τὸ νὰ πιστεύεις στὴν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν δὲν εἶναι ἀκριβῶς τόσο εὔκολο ὅσο νόμιζα. Τὸ νὰ πιστεύεις πραγματικὰ σ' αὐτὸ εἶναι κάτι πού, ἂν δὲν εἶσαι διαρκῶς σὲ ἐπιφυλακὴ, μπορεῖ εὔκολα νὰ σοῦ διαφύγει.

Πιστεύουμε ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς συγχωρεῖ γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας. Πιστεύουμε ἐπίσης ὅτι τὸ κάνει ἐφόσον καὶ ἐμεῖς συγχωροῦμε τὶς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων ἀπέναντί μας. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία γι' αὐτό. Τὸ λέει ἡ προσευχὴ τοῦ Χριστοῦ στὸν Οὐράνιο Πατέρα, τὸ «Πάτερ ἡμῶν». Τὸ τόνισε αὐτὸ ὁ Χριστός. Ἄν δὲν συγχωρεῖτε, δὲν θὰ συγχωρεθεῖτε. Κανένα ἄλλο κομμάτι τῆς διδασκαλίας Του δὲν εἶναι πιὸ ξεκάθαρο. Οὔτε καὶ ὑπάρχει καμιά ἐξαίρεση σ' αὐτό. Δὲν λέει νὰ συγχωροῦμε τὶς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων ὅταν δὲν εἶναι τόσο ἀποκρουστικὲς ἢ ὅταν ὑπάρχουν σοβαρὲς

δικαιολογίες γι' αὐτὲς ἢ κάτι τέτοιο. Πρέπει νὰ τὶς συγχωροῦμε ὅλες, ὅσοδήποτε ἀπαίσιες καὶ φρικτὲς κι ἂν εἶναι, ὅσοδήποτε συχνὰ κι ἂν ἐπαναλαμβάνονται. Ἄν δὲν τὶς συγχωροῦμε, δὲν θὰ συγχωρηθεῖ καμιά ἀπὸ τὶς δικές μας.

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι κάνουμε κάποιο λάθος καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴ συγχώρηση τῶν δικῶν μας ἁμαρτιῶν καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴ συγχώρηση πού ὀφείλουμε νὰ δίνουμε στοὺς ἄλλους γιὰ τὶς ἁμαρτίες τους ἀπέναντί μας.

Ἄς πάρουμε πρῶτα-πρῶτα τὸ θέμα τῆς συγχωρητικότητος τοῦ Θεοῦ ἀπέναντί μας. Βρίσκω πῶς, ὅταν νομίζω ὅτι ζητῶ ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ μὲ συγχωρήσει, στὴν πραγματικότητά καὶ αὐτὸ γίνεται ἀρκετὰ συχνὰ ἂν δὲν εἶμαι πολὺ προσεκτικὸς-αὐτὸ πού ζητῶ ἀπὸ τὸν Θεὸ εἶναι κάτι τὸ τελείως διαφορετικόν. Δὲν τοῦ ζητῶ νὰ μὲ συγχωρήσει, ἀλλὰ νὰ δικαιολογήσει τὴν ἁμαρτία μου. Ὑπάρχει ὅμως τεράστια διαφορὰ μεταξύ τοῦ συγχωρῶ καὶ τοῦ δικαιολογῶ. Ἡ συγχώρηση ἐννοεῖ τὸ ἑξῆς: «Ναί, τὸ ἔχεις κάνει αὐτὸ ἀλλὰ δέχομαι τὴ μετάνοιά σου. Ποτὲ δὲν θὰ σοῦ τὸ φυλάξω στὸ μέλλον καὶ θὰ εἶναι ὅλα μεταξύ μας τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ὅπως καὶ πρὶν».

Τὸ «δικαιολογῶ» ὅμως σημαίνει κάτι τὸ τελείως διαφορετικόν. Σημαίνει: «Βλέπω ὅτι δὲν μποροῦσες νὰ κάνεις ἄλλιῶς ἢ βλέπω ὅτι δὲν τὸ ἠθέλες. Πραγματικὰ δὲν φταῖς». Ἀλλὰ, ἂν πραγματικὰ δὲν φταῖς, τότε δὲν ὑπάρχει καὶ λόγος νὰ ὑπάρξει συγχώρηση. Ὑπ' αὐτὴ τὴν ἔννοια ἢ «συγχώρηση» καὶ ἢ «δικαιολόγηση» εἶναι σχεδὸν τελείως ἀντιφατικὲς ἔννοιες.

Φυσικά, σὲ πολλὲς περιπτώσεις-εἴτε μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου εἴτε ἀνθρώπων μεταξὺ τους-ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχει καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο. Ἐνα τμῆμα ἀπὸ κείνο πὺν ἀρχικὰ φαινόταν νὰ εἶναι ἁμαρτία καταλήγει νὰ εἶναι κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν εὐθύνεται κανεῖς, ὁπότε δικαιολογεῖται. Καὶ συγχωρεῖται τὸ τμῆμα πὺν παραμένει ἁμαρτία. Ἄν κανεῖς εἶχε μία τέλεια δικαιολογία, τότε δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος νὰ ὑπάρξει συγχώρηση. Ἄν χρειάζεται νὰ συγχωρηθεῖ ἡ ὅλη πράξη, τότε δὲν ὑπῆρχε δικαιολογία γι' αὐτήν. Τὸ πρόβλημα εἶναι ὅτι ἐκεῖνο πὺν λέμε «ζητῶ τὴ συγχώρηση τοῦ Θεοῦ» πολὺ συχνὰ συμβαίνει νὰ εἶναι «ζητῶ ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ δεχτεῖ τὶς δικαιολογίες μου». Ἐκεῖνο πὺν μᾶς ὁδηγεῖ σ' αὐτὸ τὸ σφάλμα εἶναι ὅτι μαζὶ μὲ τὴν ἁμαρτία, συνήθως, ὑπάρχει καὶ κάποια δικαιολογία, ὑπάρχουν κάποια ἐλαφρυντικά.

Εἴμαστε τόσο ἀνυπόμονοι νὰ τὰ ἐπισημάνουμε αὐτὰ στὸ Θεὸ-ἀλλὰ καὶ στὸν ἑαυτὸ μας-πὺν τείνουμε νὰ ξεχάσουμε ποιὸ εἶναι τὸ πραγματικὰ σπουδαῖο ζήτημα, δηλαδή ἐκεῖνο τὸ κομμάτι πὺν δὲν καλύπτεται ἀπὸ δικαιολογίες, τὸ κομμάτι πὺν εἶναι ἀδικαιολόγητο, καίτοι ὅχι καὶ ἀδύνατο νὰ συγχωρηθεῖ. Ἄν τὸ ξεχάσουμε αὐτό, θὰ μείνουμε μὲ τὴν ἐντύπωση ὅτι ἔχουμε μετανοήσει καὶ συγχωρηθεῖ, ἐνῶ αὐτὸ πὺν ἔχει γίνεи στὴν οὐσία εἶναι ὅτι ἀπλῶς ἔχουμε μείνει οἱ ἴδιοι ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὶς δικαιολογίες μας. Μπορεῖ μάλιστα οἱ δικαιολογίες μας νὰ εἶναι πολὺ ἀτυχεῖς, γιατί ἔχουμε τὴν τάση νὰ ἱκανοποιούμαστε εὐκόλα ἀπὸ τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Ὑπάρχουν δύο εἰδῶν φάρμακα γι' αὐτὸ τὸν κίνδυνο. Τὸ ἓνα εἶναι νὰ θυμόμαστε ὅτι ὁ Θεὸς ξέρεи ὅλες τὶς πραγματικὲς δικαιολογίες πολὺ καλύτερα ἀπὸ μᾶς. Ἄν, πράγματι, ὑπάρχουν ἐλαφρυντικά, δὲν ὑπάρχει περίπτωση νὰ μὴν τὰ λάβει ὑπόψη του ὁ Θεός.

Ἐκεῖνος θὰ ξέρεи καὶ πολλὲς δικαιολογίες πὺν ἐμεῖς δὲν τὶς εἶχαμε κἂν σκεφτεῖ καί, κατὰ συνέπεια, κάποιες ταπεινὲς ψυχές, μετὰ τὸ θάνατό τους, θὰ βρεθοῦν ἐμπρὸς στὴν εὐχάριστη ἔκπληξη ὅτι σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις εἶχαν ἁμαρτήσει πολὺ λιγότερο ἀπ' ὅτι οἱ ἴδιες νόμιζαν. Ὅτι πραγματικὲς δικαιολογίες ὑπάρχουν, ὁ Θεὸς θὰ τὶς βρεῖ. Ἐκεῖνο ὅμως πὺν ἐμεῖς πρέπει νὰ φέρουμε ἐνώπιόν Του εἶναι τὸ κομμάτι τῆς πράξης πὺν δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὸ δικαιολόγησις: τὴν ἁμαρτία. Ἀπλὰ χάνουμε τὸν καιρὸ μας μιλώντας γιὰ ὅλα ὅσα, κατὰ τὴν γνώμη μας, μποροῦν νὰ δικαιολογηθοῦν.

Ὅταν πᾶς σ' ἓνα γιατρό, τοῦ δείχνεις τὸ μέρος τοῦ σώματός σου πὺν πάσχει-π.χ. ἓνα σπασμένο χέρι-θὰ ἦταν χαμένος χρόνος νὰ κάτσεις νὰ τοῦ ἐξηγεῖς ὅτι τὰ πόδια καὶ τὰ μάτια κι ὁ λαιμός σου δὲν ἔχουν κανένα πρόβλημα. Μπορεῖ νὰ κάνεις λάθος ὡς πρὸς αὐτὸ καί, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν πραγματικὰ δὲν ἔχουν πρόβλημα, αὐτὸ θὰ τὸ δεῖ ὁ γιατρός.

Τὸ δεύτερο φάρμακο εἶναι τὸ νὰ πιστεύουμε πραγματικὰ καὶ ἀληθινὰ στὴ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν. Ἐνα μεγάλο ποσοστὸ τοῦ ἄγχους μας νὰ βροῦμε δικαιολογίες εἶναι ἐπειδὴ δὲν πιστεύουμε στ' ἀλήθεια στὴ συγχώρηση, ὅτι δηλαδή ὁ Θεὸς θὰ μᾶς ξαναδεχτεῖ καὶ αὐτὸ ὅχι μόνο ἂν βρεθεῖ κάποιου εἶδους δικαιολογία γιὰ μᾶς. Γιατί κάτι τέτοιο ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἦταν συγχώρηση! Πραγματικὴ συγχώρηση σημαίνει νὰ κοιτᾶς τὴν ἁμαρτία στὰ μάτια, ἐκεῖνο δηλαδή τὸ κομμάτι τῆς ἁμαρτίας πὺν ἔχει μείνει ἀκάλυπτο ἀπὸ δικαιολογίες-ἀφοῦ ἔχουν πιά ἐξαντληθεῖ ὅλες οἱ δικαιολογίες-καὶ νὰ τὴ δεῖς σὲ ὅλη τῆς τῆ φρικαλεότητα, βρωμιά, τρομερότητα καὶ κακία, βλέποντας ὅμως ἐπίσης καὶ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει πλήρως συμφιλιωθεῖ μὲ τὸν ἄνθρωπο πὺν τὴ διέπραξε!

Όταν τώρα περνάμε στο θέμα της δικής μας συγχώρησης άλλων αυτό είναι κάτι που έν μέρει είναι τὸ ἴδιο καὶ έν μέρει διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ προηγούμενο. Είναι τὸ ἴδιο γιατί καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση ἡ συγχώρηση δέν είναι ταυτόσημη μὲ τὴ δικαιολόγηση.

Πολλοὶ ἄνθρωποι δέν τὸ γνωρίζουν αὐτό. Νομίζουν ὅτι, ἂν τοὺς ζητήσεις νὰ συγχωρήσουν κάποιον πὸν τοὺς ἀπάτησε ἢ τοὺς φέρεθηκε κατεξουσιαστικὰ εἶναι σὰν νὰ τοὺς ζητᾶς νὰ δεχτοῦν ὅτι στὴν πραγματικότητα δέν ἔγινε ἀπάτη ἢ κατεξουσίαση εἰς βάρος τους. Ἄν ὅμως ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα, τότε δέν θὰ ὑπῆρχε τίποτε πὸν νὰ χρειάζεται νὰ συγχωρηθεῖ. Ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπαναλαμβάνουν, «ἀλλὰ σοῦ ἐξηγῶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς παρέβη μιὰ πολὺ σοβαρὴ ὑπόσχεση». Ἀκριβῶς ἔτσι εἶναι! Καὶ αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο πὸν πρέπει νὰ συγχωρήσεις. (Σημειωτέον ὅτι αὐτὸ δέν σημαίνει ὅτι πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ πιστέψεις τὴν ἐπόμενη ὑπόσχεση αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Σημαίνει ὅμως ὅτι πρέπει πάση θυσία νὰ ἐξαλείψεις ἀπὸ τὴν καρδιά σου κάθε γεύση ἀγανάκτησης, κάθε ἐπιθυμία νὰ τὸν ὑποβιβάσεις ἢ νὰ τὸν πληγώσεις ἢ νὰ τοῦ ἀνταποδώσεις τὸ κακό).

Ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση καὶ στὴν περίπτωση πὸν ζητᾶς ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ σε συγχωρήσει ἐσένα εἶναι ἡ ἐξῆς: ὅταν πρόκειται γιὰ μᾶς τοὺς ἴδιους, πολὺ εὔκολα βρίσκουμε δικαιολογίες. Ὅταν πρόκειται γιὰ ἄλλους, δέν δεχόμαστε εὔκολα τὶς δικαιολογίες. Ὅσον ἀφορᾷ τὴ δική μου ἁμαρτία ἀπέναντι σὲ ἄλλους κατὰ πᾶσα πιθανότητα (καίτοι ὄχι βεβαιότητα) οἱ δικαιολογίες πὸν προβάλλω εἶναι καὶ ἀντικειμενικὰ τόσο καλές ὅσο ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶναι. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὶς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων ἀπέναντί μου, κατὰ πᾶσα πιθανότητα (καίτοι ὄχι βεβαιότητα) οἱ δικαιολογίες εἶναι καλύτερες ἀπ' ὅτι νομίζω.

Πρέπει λοιπὸν κανεὶς νὰ ξεκινήσει δίνοντας προσοχὴ στὸ καθετὶ πὸν μπορεῖ νὰ δείχνει ὅτι ὁ ἄλλος δέν εἶναι καὶ τόσο ἔνοχος ὅσο νομίζαμε ὅτι εἶναι. Καὶ ἂν ὅμως ἀκόμα ἔχει ὅλο τὸ ἄδικο μὲ τὸ μέρος του, καὶ πάλι πρέπει νὰ τὸν συγχωρήσουμε. Ἀκόμα καὶ ἂν τὸ 99% τῆς ἐνοχῆς του καλύπτεται ἀπὸ πραγματικὰ πολὺ καλές δικαιολογίες, ἐμεῖς ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ τὸ ἐναπομένον 1% τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ συγχωρήσουμε. Τὸ νὰ παραβλέπει κανεὶς ἐκεῖνο πὸν ὀφείλεται σὲ πολὺ καλές δικαιολογίες δέν εἶναι χριστιανικὴ ἀγάπη. Εἶναι ἀπλὰ δικαιοσύνη. Τὸ νὰ εἶσαι ὅμως χριστιανὸς σημαίνει ὅτι συγχωρεῖς ἐκεῖνο πὸν δέν μπορεῖ νὰ καλυφθεῖ ἀπὸ δικαιολογίες, γιατί ὁ Θεὸς ἔχει συγχωρήσει καὶ σ' ἐσένα ἐκεῖνο πὸν δέν καλύπτεται ἀπὸ δικαιολογίες.

Αὐτὸ εἶναι κάτι πὸν εἶναι δύσκολο. Ἴσως δέν εἶναι τόσο δύσκολο νὰ συγχωρήσει κανεὶς μιὰ μοναδικὴ βαριὰ πράξη. Ἀλλὰ τὸ νὰ συγχωρεῖς τὶς ἀδιάκοπες προκλήσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς-τὸ νὰ ἐξακολουθεῖς νὰ συγχωρεῖς τὴν αὐταρχικὴ πεθερά, τὸν κατεξουσιαστικὸ σύζυγο, τὴν γκρινιάρα γυναῖκα, τὴν ἐγωιστικὴ κόρη, τὸ δόλιο γιό-ποιὸς μπορεῖ νὰ τὸ κάνει; Νομίζω πὸς αὐτὸ εἶναι δυνατὸ μόνο ὅταν θυμόμαστε ποῖα εἶναι ἡ θέση πὸν ἔχουμε πάρει καὶ τί ἐννοοῦμε μ' αὐτὸ πὸν λέμε στὶς προσευχές μας κάθε νύχτα, «συγχώρησέ μας τὶς ἁμαρτίες μας, ὅπως κι ἐμεῖς συγχωροῦμε ὅσους ἔχουν ἁμαρτήσῃ ἀπέναντί μας». Ἡ συγχώρηση τοῦ Θεοῦ προσφέρεται ὑπ' αὐτοὺς καὶ μόνο τοὺς ὄρους. Τὸ νὰ ἀρνούμαστε νὰ τὸ κάνουμε εἶναι σὰν νὰ ἀρνούμαστε τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐπάνω μας. Στὸν κανόνα αὐτὸ δέν ὑπάρχει οὔτε ἵχνος ἐξαίρεσης. Καὶ ὁ Θεὸς πάντα ἐννοεῖ αὐτὸ πὸν λέει.

(Κείμενο πὸν βρέθηκε στὰ κατάλοιπά του)

Ἡ ἀγάπη εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα

Γέροντος Πορφυρίου

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστό δέν ἔχει ὅρια, τό ἴδιο καί ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον. Νά ἐκτείνεται παντοῦ, στά πέρατα τῆς γῆς. Παντοῦ, σέ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Θά σᾶς τό πῶ μ' ἓνα παράδειγμα. Ἦταν ἓνας ἀσκητής κι εἶχε δύο ὑποτακτικούς. Προσπαθοῦσε πολύ νά τοὺς ὠφελήσει καί νά τοὺς κάνει καλούς. Εἶχε, ὅμως, τὴν ἀνησυχία ἂν ὄντως προχωροῦν στήν πνευματική ζωή, ἂν προοδεύουν κι ἂν εἶναι ἕτοιμοι γιά τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Περίμενε ἓνα σημάδι γι' αὐτό ἀπ' τὸν Θεό, ἀλλά δέν ἔπαιρνε καμία ἀπάντηση. Κάποια ἡμέρα θά γινόταν ἀγρυπνία στήν ἐκκλησία μιᾶς ἄλλης σκῆτης πού ἀπεῖχε πολλές ὥρες ἀπ' τὴ δική τους. Ἐπρεπε νά γίνει πορεία μέσ στήν ἔρημο. Ἐστείλε τοὺς ὑποτακτικούς του ἀπ' τό πρῶί, ὥστε νά φθάσουν νωρίς, γιά νά τακτοποιήσουν τὴν ἐκκλησία, κι ὁ Γέροντας θά πῆγαινε τ' ἀπόγευμα. Οἱ ὑποτακτικοί εἶχαν προχωρήσει ἄρκετά, ὅταν ξαφνικά ἄκουσαν βογκητά. Ἦταν ἓνας ἀνθρώπος βαριά τραυματισμένος καί ζητοῦσε βοήθεια:

- Πάρτε με, σᾶς παρακαλῶ, τοὺς ἔλεγε, γιατί ἐδῶ εἶναι ἐρημιά, κανεῖς δέν περνάει, ποιός θά μπορέσει νά μέ βοηθήσει. Ἐσεῖς εἶστε δύο. Σηκῶστε με καί ὁδηγήστε με στό πρῶτο χωριό.

- Δέν μποροῦμε! τοῦ εἶπαν. Βιαζόμαστε νά πᾶμε γιά τὴν ἀγρυπνία, ἔχουμε πάρει ἐντολή νά ἐτοιμάσουμε.

- Πάρτε με, σᾶς παρακαλῶ! Ἄν μ' ἀφήσετε, θά πεθάνω, θά μέ φᾶνε τά θηρία.

- Δέν μποροῦμε! Τί νά κάνουμε, πρέπει νά πᾶμε στό καθῆκον μας.

Κι ἔφυγαν. Τ' ἀπόγευμα ξεκίνησε ὁ Γέροντας γιά τὴν ἀγρυπνία. Πέρασε ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο. Ἐφθασε καί στό μέρος πού ἦταν ὁ τραυματισμένος. Τόν βλέπει, τὸν πλησιάζει καί τοῦ λέει:

- Τί ἔπαθες, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ; Τί ἔχεις; Ἀπὸ πότε εἶσαι ἐδῶ; Δέ σέ εἶδε κανεῖς;

- Πέρασαν τό πρῶί δύο μοναχοί καί τοὺς παρακάλεσα νά μέ βοηθήσουν, ἀλλά βιαζόντουσαν νά πᾶνε στήν ἀγρυπνία.

- Θά σέ πάρω ἐγώ. Μὴν ἀνησυχεῖς! Τοῦ λέει.

- Δέν μπορεῖς ἐσύ, εἶσαι γέροντας, δέν μπορεῖς νά μέ σηκώσεις, ἀδύνατον!

- Ὅχι, θά σέ πάρω! Δέν μπορῶ νά σ' ἀφήσω!

- Μά δέν μπορεῖς νά μέ σηκώσεις.

- Θά σκύψω καί σύ πιάσου ἀπὸ πάνω μου καί λίγο λίγο θά σέ πᾶω σέ κανένα κοντινό χωριό. Λίγο σήμερα, λίγο αὔριο, θά σέ φθάσω.

Καί τὸν πῆρε μέ μεγάλη δυσκολία κι ἄρχισε νά βαδίζει μέ τό βάρος ἐκεῖνο μέσ στήν ἄμμο πάρα πολύ δύσκολα. Ὁ ιδρώτας ἔτρεχε ποτάμι καί σκεπτόταν: «Ἐστῶ καί σέ τρεῖς μέρες θά φθάσω». Καθὼς ὅμως προχωροῦσε ἄρχισε νά νιώθει τό φορτίο του πιό ἐλαφρό, πιό ἐλαφρό καί σέ κάποια στιγμή αἰσθάνθηκε σάν νά μὴν κρατάει τίποτα. Τότε γυρίζει πίσω νά δεῖ τί συμβαίνει καί βλέπει μέ ἔκπληξη πάνω του ἓναν ἄγγελο. Ὁ ἄγγελος τοῦ εἶπε:

- Μ' ἔστειλε ὁ Θεός νά σέ πληροφορήσω ὅτι οἱ δύο ὑποτακτικοί σου δέν εἶναι ἄξιοι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, γιατί δέν ἔχουν ἀγάπη.

Ἡ ψυχρότητα καὶ ἡ βιασύνη στήν προσευχή

Ὁσίου Θεοφάνους τοῦ Ἐγκλείστου

Ἡ ψυχρότητα στήν προσευχή ὀφείλεται εἴτε σέ ψυχική κόπωση εἴτε σέ πνευματικό κορεσμό εἴτε σέ σωματικές ἀπολαύσεις καί ἀναπαύσεις εἴτε σέ πάθη, πού κυριεύουν τήν ψυχή, προπαντός στήν ἔπαρση. Ὅλα αὐτά εἶναι ἐνάντια στήν πνευματική ζωή, μέσα στήν ὁποία κεντρική θέση κατέχει ἡ προσευχή.

Ἔτσι, πρῶτα καί κύρια προκαλοῦν τό στέρεμα τῆς πηγῆς τῆς προσευχῆς μέσα μας. Αὐτό, ὅμως, μπορεῖ νά ὀφείλεται καί σέ ἀπομάκρυνση τῆς χάριτος, πού συμβαίνει μέ θεία παραχώρηση.

Καί νά γιατί: Ὅταν ἡ ψυχή μας φλέγεται ἀπό τόν πόθο τοῦ Θεοῦ καί ἀπό τήν καρδιά μας ξεχύνεται ὁλόθερμη προσευχή, δέν ἔχουμε παρὰ ἐλεητική ἐπίσκεψη τῆς χάριτος. Ἐμεῖς ὅμως, ὅταν ἡ εὐλογημένη αὐτή κατάσταση παρατείνεται γιά πολύ, νομίζουμε ὅτι κατορθώσαμε κάτι σπουδαῖο μέ τό δικό μας ἀγώνα καί κυριευόμαστε ἀπό τήν κενοδοξία. Γιά λόγους παιδαγωγικούς, λοιπόν, ἀπομακρύνεται ἡ χάρη καί μένει ἡ ψυχή μας μόνη της, γυμνή καί ἀδύναμη, ἀνίκανη νά ζήσει πνευματικά, ψυχρή καί ἀπρόθυμη νά προσευχηθεῖ...

Πῶς θ' ἀποκτήσουμε θερμότητα στήν Προσευχή; Μέ ἀγώνα καί ὑπομονή, μ' αὐτά τά δύο θά ζωντανέψει μέσα μας ἡ φλογερή προσευχή. Ἀπαιτοῦνται χρόνος καί κόπος πολὺς. Ὅμως, ἄς μή λιποψυχήσουμε, ἄς μήν ἀποκάνουμε, ἄς μή βαρεθοῦμε. Ἡ προσπάθειά

μας, ἂν εἶναι συστηματική καί ἐπίμονη, θά στεφανωθεῖ ὅπωςδήποτε, ἄργα ἢ γρήγορα, μέ ἐπιτυχία. Θά στεφανωθεῖ ὄχι χάρη σ' ἐμᾶς, ἀλλά χάρη στό ἄπειρο ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Εἶναι καλό νά συνηθίσει ἡ γλώσσα σας τήν εὐχή τοῦ Ἰησοῦ, τό “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με”, ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη σύντομη προσευχή μέ τό νοῦ συγκεντρωμένο στήν καρδιά. Ἀγωνιστεῖτε νά προξενήσετε στήν καρδιά σας, ἄς τό πῶ ἔτσι, μιὰ μικρή πληγή. Ὁ συστηματικός κόπος σας σύντομα θά δημιουργήσει τήν πληγή αὐτή. Καί τότε ὁ Κύριος θά σᾶς ἐπιβραβεύσει μέ τή δική Του χαρισματική προσευχή.

Σᾶς ἐλέγχει ἡ συνείδηση, ἐπειδή κάνετε πολύ βιαστικά τήν προσευχή σας. Καί εἶναι εὐλογο. Γιατί ὑπακοῦτε στόν ἐχθρό; Ἐκεῖνος εἶναι πού σᾶς παρακινεῖ: “Γρήγορα... πιό γρήγορα...”. Ἡ βιαστική προσευχή δέν ἔχει πνευματικό καρπό. Βάλτε, λοιπόν, κανόνα στόν ἑαυτό σας νά μή βιάζεστε. Νά προσεύχεστε ἔτσι, ὥστε οὔτε μία λέξη νά μήν προφέρουν τά χεῖλη σας, πού νά μήν τήν κατανοεῖ ὁ νοῦς σας καί νά μήν τή βιώνει ἡ καρδιά σας. Πρέπει νά ριχθεῖτε σ' αὐτόν τόν ἀγώνα μέ ἀποφασιστικότητα στρατιωτική. Καί ὅταν ὁ ἐχθρός σᾶς ψιθυρίζει, “Κάνε τοῦτο ἢ ἐκεῖνο”, ἐσεῖς νά τοῦ ἀποκρίνεστε: “Ξέρω τί θά κάνω. Δέν σέ χρειάζομαι. Φύγε ἀπό δῶ!”.

Τήν ψυχή τήν τρέφει μόνο ἡ προσευχή. Ἡ δική σας προσευχή, ὅμως, εἶναι ἐπιφανειακή, ὄχι οὐσιαστική. Γι' αὐτό ἡ ψυχή σας μένει ἀνικανοποίητη, πεινασμένη ...

Τὸ πρόσωπο τῆς ψυχῆς

Μοναχοῦ Μαρκέλλου Καρακαλληνοῦ

Κάθε ἄνθρωπος εἶναι μιά προσωπικότητα μοναδική καί ανεπανάληπτος. Ἔχει πλασθῇ ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀγαθότητα τοῦ Ἁγίου Θεοῦ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Αὐτοῦ.

Σύμφωνα μὲ τὴν πρόνοιαν τοῦ πανσόφου Θεοῦ κάθε ψυχὴ εἶναι προικισμένη ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μὲ διάφορα τάλαντα καὶ χαρίσματα, τὰ ὅποια διαφέρουν ἀπὸ ψυχὴ σὲ ψυχὴ. Καμμία ψυχὴ δὲν ὁμοιάζει μὲ τὴν ἄλλην ἀπόλυτα. Ἔχουν τὰ βασικά ιδιώματα τῆς θείας εἰκόνας ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἴδια, ἀλλὰ κάθε ψυχὴ ἔχει καὶ τὰ ἰδικά της προτερήματα καὶ δωρήματα, τὰ ὅποια ὁ Κύριος ἔδωσε εἰς τίς ψυχές καὶ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἐπειδὴ εἶναι τιμημένος ἀπὸ τὸν Θεό μὲ ἐλευθερία καὶ αὐτεξουσιότητα, θά ἐργασθῇ μὲ τὴν ἰδικήν του προαίρεσι, διὰ νὰ ἀξιοποιήσῃ τὰ τάλαντα αὐτά, δηλαδή τὰ προτερήματα τῆς ἰδικῆς του ψυχῆς. Ὅταν τὰ ἀξιοποιήσῃ πλήρως, τότε ὁ ἄνθρωπος καθίσταται μιά ὁλοκληρωμένη προσωπικότητα. Εἰς τὸν σκελετόν τῆς πνευματικῆς του οἰκοδομῆς προσθέτει καὶ τὴν ἰδικήν του ἐπιμέλειαν καὶ καλλωπίζει τὸν οἶκον τῆς ψυχῆς του καὶ συμπληρώνει εἰς αὐτόν πολλά στοιχεῖα, τὰ ὅποια προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀξιοποίησι τῶν ταλάντων καὶ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἔχει ὅμως πρόσωπον ἢ ψυχὴ; Ἔχει πρόσωπον ἢ ψυχὴ!... Καί ἡ ὠραιότης τοῦ ἀνεπαναλήπτου αὐτοῦ προσώπου

Μιὰ φιλικὴ γωνιὰ στὸ διαδίκτυο

www.agiazoni.gr

μοιραστεῖτε τὴν μαζί μας

ἐξααρτᾶται ἀπό τόν ἀγώνα τοῦ ἀνθρώπου νά ὁμοιάσῃ πρὸς τὸ κάλλος τοῦ Χριστοῦ. Ἀνεκδιήγητον δέ καί ἄρρητον εἶναι τὸ κάλλος τοῦ Θεοῦ Λόγου καί ἡ ὠραιότης τῆς σοφίας καί ἡ μορφή τοῦ Θεοῦ ὅπου ὑπάρχει εἰς τὴν εἰκόνα Αὐτοῦ. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀγάπησαν νά θεωροῦν αὐτὸ τὸ κάλλος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁμορφαίνει καί ἡ ἰδική τους ψυχὴ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἱερὸς Ψαλμωδὸς παρακαλεῖ: «Κύριε, ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν» (Ψαλμ. 29, 8).

Ὁ Ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος ἐρωτᾷ: «Ἐχει πρόσωπον ἡ ψυχὴ;» καί ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος: «Ἐχει πρόσωπον, πὺν ὁμοιάζει σάν τόν Ἄγγελον».

Κατὰ τὴν κοινὴν ἀνάστασιν τῶν σωμάτων, ἡ ψυχὴ, πὺν εἶναι ἀθάνατη, θά λάβῃ τὸ ἰδικόν της ἀφθαρτισμένο σῶμα. Καί ἐάν μὲν ἡ ψυχὴ ἐτήρησε ἀφθορον τὴν εἰκόνα της καί ἐπέτυχε καί τὴν ὁμοίωσιν πρὸς τὴν Θεότητα, ὅσον ἦταν δυνατόν εἰς αὐτὴν πάντοτε βέβαια μέ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς θείας χάριτος, τότε καί τὸ σῶμα της θά εἶναι διάφανο καί φωτεινὸ καί τὸ πρόσωπο τῆς ψυχῆς θά λάμπῃ καί θά δέχεται τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος κατὰ τὴν χωρητικότητα καί καθαρότητα πὺν ἀπέκτησε εἰς τόν ἐπίγειον βίον της.

Ἐάν ἡ ψυχὴ ἐπιτύχῃ μέ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν ἰδικὴν της ἀνάστασι καί φθάσῃ εἰς τὸ κάλλος πὺν τὴν προώρισε ὁ Θεός, θά μετέχῃ εἰς τὴν αἰώνιον δόξαν τοῦ Θεοῦ. Συγχρόνως δέ θά ἀπαθανάτισῃ καί θά ἀφθαρτίσῃ ὁ Ἅγιος Θεός καί τὸ συνημμένο μέ τὴν ψυχὴ σῶμα, διότι τὸ σῶμα ἔκανε ὑπακοή εἰς τὴν ψυχὴν καί ὁ Ναὸς τοῦ σώματος ἔμεινε καθαρὸς.

Τὸ νέον ἀθάνατον σῶμα θά εἶναι ἡ αἰώνιος, ἀχειροποίητος, οὐράνιος στολὴ τῆς ψυχῆς.

Ἐκεῖ, εἰς τὴν οὐράνιον Βασιλείαν, θά γνωρίζωμεν καί ὅλους τοὺς Ἁγίους, ὅπως τοὺς εἰκονίζει ἐδῶ ἡ Ἐκκλησία μας. Ἐκεῖ θά εὗρεθοῦμε ὅλοι ὅσοι ἀξιωθοῦμε τῆς οὐρανίου μακαριότητος, καθένας μέ τὸ ἰδικόν του πρόσωπον καί τὴν ἰδιαιτέραν του μορφήν, εἰς ἰδιαιτέραν μονὴν καί κατάπαυσιν, διὰ νά δοξάζωμεν ἀκαταπαύστως καί ἀγγελικῶς τὸ Ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς μιᾶς ἀδιαιρέτου Τριάδος, εἰς τὴν Ὅποίαν πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καί προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἀμήν.

"ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ"

Περιοδικὴ ἔκδοσις Ι.Ν. Ἀγ.Ζώνης ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκδότης: Ι.Ν. Ἀγ.Ζώνης • www.agiazoni.gr

Υπεύθυνος: Ἀρχιμ. Ἀνθιμος Ἡλιοπούλος

Ἀγίας Ζώνης 27Α, ΑΘΗΝΑ 11325 • τηλ.: 210 8674250

Αὐγουστος 2010, Ἀριθ. Φυλ. 19

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

Στοιχειοθεσία: "Ἀγία Ζώνη"

Τυπογραφικὴ Παραγωγή: ΛΥΧΝΙΑ, ΥΙΟΙ Θ. ΒΓΟΤΖΑ Α.Ε

Ἀνδραβίδας 7, 13671 Χαμόμυλο ΑΧΑΡΝΩΝ • τηλ.: 210 3410436

Ένα διαδεδομένο πάθος

Μητροπολίτου Έδέσσης, Πέλλης και Άλμωπίας

Ιωήλ Φραγκάκου

«Εἰσὶ δὲ τρεῖς διαφοραὶ ψεύδους· ἔστιν ὁ ψευδόμενος κατὰ διάνοιαν καὶ ἔστιν ὁ ἐν λόγῳ ψευδόμενος καὶ ἔστιν ὁ εἰς αὐτόν τόν βίον αὐτοῦ ψευδόμενος» (ἄββᾶ Δωροθέου, Περί Ψεύδους, ΕΠΕ «Φιλοκαλία», τ. 12).

Υπάρχουν τρεῖς γενικοί τρόποι γιὰ νά λέμε ψέματα καὶ νά εἴμαστε ψευδόμενοι, γράφει ὁ ἄββᾶς Δωρόθεος.

α. Ὁ πρῶτος τρόπος εἶναι νά ψεύδεται κάποιος κατὰ διάνοια. Χαρακτηριστικὸ αὐτῆς τῆς καταστάσεως εἶναι ἡ ὑπόνοια καὶ ἡ καχυποψία. Αὐτός πού ἔχει καχυποψίες, ἐάν δεῖ κάποιον νά ὁμιλεῖ μέ ἕναν ἄλλο, ὑποπτεύεται πὼς μιλοῦν γι' αὐτόν. Ἐάν διακόψουν τὴν ὁμιλία, ὑποψιάζεται πὼς διέκοψαν γι' αὐτόν. Ἡ καχυποψία, πού εἶναι μία μορφή ψεύδους, τόν κάνει νά μὴ λέγει τίποτε τό ἀληθινό, ἀλλὰ νά κατασκευάζει ὅλο ὑποθέσεις. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς περιπτώσεως αὐτῆς εἶναι περιέργειες, κρυφακούσματα, καταλαλιές, κατακρίσεις καὶ μαλώματα.

β. Ὁ δεύτερος τρόπος εἶναι νά ψευδόμεστε μέ τόν λόγο. Ἐνας πού εἶναι ψεύτης στά λόγια, προσπαθεῖ νά δικαιολογήσει τίς ἁμαρτίες του, τά πάθη του ἢ προσπαθεῖ νά ἐπιτύχει τοῦ σκοποῦ του μέ ψέματα. Τροποποιεῖ τίς κατηγορίες εἰς βάρος του μέ ψέματα. Λέγει ψέματα γιὰ νά ἐκπληρωθοῦν οἱ ἐπιθυμίες του. Ψεύδεται

γιὰ νά ἐντυπωσιάσει, νά ἀποφύγει πολλές καταστάσεις ἢ γιὰ νά κερδίσει χρήματα καὶ ἀγαθά. Αὐτός πού λέγει ψέματα στά λόγια του, φτάνει στό σημεῖο νά μὴν τόν πιστεύουν οἱ ἄλλοι, ἔστω καὶ ἂν λέγει ἀλήθεια.

γ. Ὁ τρίτος τρόπος εἶναι ὅταν ψεύδεται κάποιος μέ τόν βίο του. Ἄλλη εἶναι ἡ πραγματικὴ ζωή πού κάνει καὶ ἄλλη δείχνει νά κάνει. Εἶναι ἄσματος, ἀλλὰ ἐμφανίζεται ἐγκρατής. Εἶναι πλεονέκτης καὶ ἐμφανίζεται ἐλεήμονας καὶ μιᾷ μέ θέρμη γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη. Εἶναι ὑπερήφανος καὶ θαυμάζει τὴν ταπεινοφροσύνη. Προβάλλει τὴν ἀρετὴ ἢ γιὰ νά σκεπάσει τόν ἑαυτό του ἢ γιὰ νά τόν θαυμάζουν οἱ ἄλλοι. «Οὗτος οὐκ ἔστιν ἀπλοῦς ἄνθρωπος, ἀλλὰ διπλοῦς». Εἶναι διπλοπρόσωπος. Ἡ κατάσταση τῆς ὑποκρισίας συνδέεται στενά μέ τό ψεῦδος, καὶ μάλιστα μερικές φορές ἡ ὑποκρισία καὶ τό ψεῦδος ταυτίζονται.

Τό πάθος τοῦ ψεύδους ὅλους μας ἔχει ἀκουμπήσει. Ἄλλος ψεύδεται ἐπειδὴ ἀποσκοπεῖ στό συμφέρον του, ἄλλος γιὰ τὴν καλοπέρασή του, ἄλλος γιὰ τὴν ικανοποίηση τῆς φιληδονίας του, ἄλλος γιὰ νά προξενήσει γέλιο καὶ εὐτραπεία, ἄλλος γιὰ νά ἐπιβουλευτεῖ τόν ἀδελφό του καὶ νά τόν κακοποιήσῃ· ὑπάρχουν πολλοὶ λόγοι γιὰ νά πεῖ κάποιος ψέματα.

Τό ψέμα ὅμως, ὅπως μέ εὐκολία

γινόμαστε ιδιαίτερα φορτικοί στους άλλους ή ακόμη και βίαιοι.

Αυτό φαίνεται καθαρά στην περίπτωση της καχυποψίας. Όποιος δηλαδή έχει υπόνοιες και καχυποψία, βασανίζει τους άλλους. Ένας σύζυγος πού υποψιάζεται την σύντροφό του, την βασανίζει, την βρίζει, την εξουθενώνει και την κακοποιεί. Συμβαίνουν όλα αυτά, επειδή στο μυαλό του έχει πλάσει ψευδείς εικόνες ή έχει καταλήξει σέ ψευδή συμπεράσματα.

Άκόμη υπάρχει και ο μυθομανής. Λέγει ψέματα χωρίς νά εξυπηρετούν σέ τίποτε. Νομίζει ότι τόν καταδιώκουν, προφυλλάσσεται από άλλους χωρίς λόγο κ.ά. Ο μυθομανής μπορεί νά προκαλέσει στους άλλους άσχημες καταστάσεις και ένδέχεται έξ αιτίας του, νά αποδίδονται σέ ανθρώπους άθώους κατηγορίες έντελώς άνυπόστατες και μή πραγματικές. Η μυθομανία είναι ένα είδος διαστροφής.

Αυτό τό φοβερότατο πάθος, τό όποιο δέν θεωρούμε σπουδαίο, άφοϋ μάλιστα βρίσκουμε και δικαιολογίες πώς τάχα λέμε ψέματα γιά καλό, γιά νά προστατεύσουμε τούς άλλους, γιά νά σώσουμε μία οικογένεια, γιά νά προλάβουμε τυχόν μεγαλύτερες καταστροφές, όφείλουμε νά τό πολεμήσουμε.

Όσοι συνηθίσουμε νά λέμε ψέματα, δέν σεβόμαστε ούτε τόν έαντό μας ούτε τούς άλλους και πολλές φορές τό πάθος αυτό μās έκθέτει στά μάτια τών άλλων, αλλά προπαντός μās στερεί τήν εύλογία του Θεού.

θριαμβεύει, έτσι και μέ εύκολία καταρρέει. Μπορεί κάποιος νά λέγει ένα σωρό λόγια πού μέσα σέ αυτά κρύβεται μέ έπιμέλεια τό ψέμα, στό τέλος όμως δέν έπιτυγχάνει τίποτε. Πολλές φορές λέμε ψέματα γιά νά επικρατήσουμε, αλλά τελικά τά ίδια μας τά ψέματα μās έκθέτουν και μās ρεζιλεύουν.

Κατά κανόνα όσοι λέμε ψέματα αποδίδουμε στους άλλους τά έλαττώματα τά δικά μας, όπως ακριβώς κάνουν και οι άνήθικες γυναίκες, πού κατηγορούν τίς τίμιες από φόβο μήν τυχόν μιλήσουν. Επίσης,

Τέχνη για νὰ Ζεῖς

Αρχιμ. Ἀνθιμου Ἡλιόπουλου

Ὅλη ἡ ζωὴ πλέκεται ἀπὸ δύο στοιχεῖα. Τὴν ἀνθρώπινη ἁμαρτία καὶ τὴν παρέμβαση τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ ἐνῶ σὲ στιγμὲς αὐτογνωσίας του ὁ ἄνθρωπος ἀποδέχεται ὅτι τὸ κύριο πρόβλημά του εἶναι ἡ ἁμαρτία, φαίνεται ἐντελῶς ἀπρόθυμος νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ ἀσκηθεῖ στὸ πῶς θὰ παλεύει τὸν ἀντίπαλό του διάβολο, ἕναν ἀντίπαλο ποὺ μπαίνει τόσο εὐκόλα στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ καὶ τὴν καθορίζει.

Ὁ τρόπος του εἶναι γνωστός. Οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας ἔχουν ἀναλώσει τὴν ζωὴ τους στὴν πάλη μὲ τὸν διάβολο καὶ γι' αὐτὸ εἶναι οἱ δάσκαλοί μας. Καὶ μᾶς διδάσκουν τὸ πῶς εἰσχωρεῖ τὸ κακὸ μέσα στὶς σκέψεις μας καὶ στὰ συναισθήματά μας, ἐλέγχοντας ἀπόλυτα συμπεριφορές, κινήσεις, ὁμιλίες, πράξεις.

Ὁ ἄνθρωπος, πολλὰ φορὲς, μετὰ τὴν παρέμβαση τοῦ διαβόλου ποὺ κοιμίζει τὴν συνείδηση καὶ ὁδηγεῖ τὰ πράγματα ἐκεῖ ποὺ θέλει, φαίνεται νὰ ξυπνᾷ σὰν ἀπὸ ὕπνο καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν ἑαυτό του στὶς πράξεις ἢ στὰ λόγια ποὺ προηγήθηκαν. Σὰν νὰ ἦταν τότε ἕνας ἄλλος.

Μὲ ὅλη αὐτὴ τὴν ἀκαταστασία νὰ βασιλεύει στὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, πῶς νὰ βρεῖς ἐκεῖ τὴν χαρὰ, τὴν ἰσορροπία, τὴν ἐνότητα. Ἀντίθετα αὐτὸ ποὺ συναντᾷ εἶναι ἡ δυσθυμία, ἡ ἔνταση, ἡ μοναξιά, ἡ λύπη.

Ὅμως ἕνας ὁλόκληρος παράδεισος κρύβεται μέσα στὴν Ἐκκλησία μας. Παράδεισος χαρᾶς, κεφιοῦ, ἐλευθερίας, ἀνιδιοτέλειας, σχέσης μὲ τὰ πάντα. Ὅταν συναντᾷς ἄνθρωπο ποὺ τὸν χαρακτηρίζουν τὰ πιὸ πάνω, ξέρεις ὅτι ἐργάζεται συνειδητὰ ἢ ἀνεπίγνωστα μιὰ μυστικὴ ἐσωτερικὴ ἐργασία πάλης κατὰ τῶν δαιμονικῶν δυνάμεων. Ποῦ τὴν ἔμαθε; Ποιὸς τὸν δίδαξε; Πῶς μπῆκε σ' αὐτὴ τὴν διαδικασία; Πρέπει νὰ πλησιάσεις τὴν κάθε περίπτωση ξεχωριστά. Θὰ δεῖς σὲ κάθε μιὰ τὸ πῶς ἔμαθαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ παλεύουν τὸ κακὸ στὴν ζωὴ τους.

Ἄς δοῦμε καὶ τὰ γεγονότα τῆς καθημερινότητάς μας. Ἡ κρίση ποὺ κυριαρχεῖ, ἡ κενότητα ποὺ βασιλεύει σὲ πολλὰ ψυχές, ἡ κατάθλιψη ποὺ γενικεύεται μέρα μὲ τὴν μέρα, ὁ ἐγκωκεντρισμός, τὰ ἐρεῖπια τῶν διαλυμένων γάμων ποὺ πληθαίνουν, τὰ νέα παιδιά ποὺ παραδέρνουν μέσα στὴν κουφότητα καὶ τὴν ἐπιπολαιότητα.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ βλέπει ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ μὴν τὰ συσχετίζει μὲ ὅσα εἶπαμε πιὸ πάνω; Δὲν θὰ δεῖ πίσω ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὴν ἄγνοια καὶ τὴν ἀδιαφορία στὴν παρουσία τοῦ κακοῦ, δηλαδή τῶν δαιμονικῶν δυνάμεων, καὶ τὴν ἀπουσία κάθε μορφῆς πάλης ἐναντίον τους; Μεγαλώνει ἕνας νέος ἄνθρωπος καὶ δὲν τοῦ λέμε οἱ μεγαλύτεροι ποιὸς εἶναι ὁ ἀντίπαλος. Ποῦ βρίσκεται. Πῶς κινεῖται.

Ἡ τραγωδία εἶναι νὰ βλέπεις νὰ πέφτουν νέες, τρυφερὲς ψυχὲς στὰ χέρια τοῦ

διαβόλου και νὰ γίνονται ἀθύρματα, παίγνιά του. Ναρκωτικά, ἀλκοολισμός, σεξισμός, μοναξιά, κατάθλιψη και τόσα ἄλλα δείχνουν τὸν σύγχρονο δαιμονισμό μιᾶς ἄρρωστης κοινωνίας.

Καὶ ὅλα αὐτὰ γιατί ἀφήσαμε τὴν πείρα τῶν πατέρων μας, ἀπομακρυνθήκαμε ἀπὸ τὴν ζωὴ τους και τώρα αὐτοσχεδιάζουμε. Τὸ νὰ μεγαλώνεις παιδιά γιὰ πολλοὺς γονεῖς δὲν εἶναι μιὰ τέχνη πὺ ὑπακούει σὲ κανόνες αὐστηροὺς κερδισμένους μὲ αἷμα στὴν πάλῃ μὲ τὸ κακό, ἀλλὰ εἶναι χοδορειδὴς ἐπιπολαιότητα, γεμάτη ἔπαρση και ἀλαζονεία, στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ὅποια εἶναι γεμάτη ἡ ἐποχὴ μας.

Ἐλεγε κάποιος ὅτι μάνα δὲν γίνεσαι μὲ τὸ νὰ κάνεις ἓνα παιδί· ὅπως δὲν γίνεσαι πιανίστας μὲ τὸ νὰ ἀγοράσεις ἓνα πιάνο.

Ὅλα εἶναι θέμα τέχνης· τῆς μεγαλύτερης ἀπὸ ὅλες τὶς τέχνες· τὴν τέχνη τῆς ζωῆς. Κυρίως ἐνάντια σ' ὅλη τὴν καταστροφικὴ δύναμη τῶν δαιμόνων πὺ ἔρχονται νὰ ἀκυρώσουν, νὰ μηδενίσουν, νὰ χλευάσουν τὴν ζωὴ μας. Γι' αὐτὴ τὴν ζωὴ πὺ ὁ Κύριός μας μαρτύρησε γιὰ νὰ τὴν ἀναδείξει και νὰ τὴν σώσει.

Μακάριοι, λοιπὸν, οἱ κάτοχοι αὐτῆς τῆς τέχνης τῆς ζωῆς. Μακάριοι ὅσοι πῆραν σοβαρὰ τὴ ζωὴ τους. Μακάριοι ὅσοι σεβάσθηκαν τὸ δῶρο πὺ μᾶς δόθηκε.

Τά τελευταῖα λόγια τοῦ Ἀγίου Λουκᾶ

Ἐπισκόπου Συμφερουπόλεως

Παιδιά μου πολὺ σᾶς παρακαλῶ. Ντυθεῖτε μὲ τὴν πανοπλία πὺ δίνει ὁ θεὸς γιὰ νὰ μπορέσετε νὰ ἀντιμετωπίσετε τὰ τεχνάσματα τοῦ διαβόλου. Δέν μπορεῖτε νὰ φανταστεῖτε πόσο πονηρός εἶναι. Δέν ἔχουμε νὰ παλέψουμε μὲ ἀνθρώπους, ἀλλὰ μὲ ἀρχές και ἐξουσίες, δηλαδὴ μὲ τὰ πονηρὰ πνεύματα.

Προσέξτε! Τὸν διάβολο δέν τὸν συμφέρει νὰ δεχθεῖ κανεῖς τὴν ὑπαρξὴ του, να σκέφτεται και νὰ αἰσθάνεται ὅτι εἶναι κοντὰ στὸν ἄνθρωπο. Ἐνας κρυφός και ἄγνωστος ἐχθρός εἶναι πῖο ἐπικίνδυνος ἀπὸ ἓναν ὁρατὸ ἐχθρό.

Ὡ, πόσο μεγάλος και τρομερός εἶναι ὁ στρατός τῶν δαιμόνων. Πόσο ἀμέτρητο εἶναι τὸ μαῦρο τους πλῆθος!

Ἀμετάβλητα, ἀκούραστα, μέρα και νύχτα, ἐπιδιώκουν νὰ σπρώξουν ὅλους ἐμᾶς πὺ πιστεύουμε στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, νὰ μᾶς παρασύρουν στὸ δρόμο τῆς ἀπιστίας, τῆς κακίας και τῆς ἀσέβειας. Αὐτοὶ οἱ ἄορατοι ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ, ἔχουν βάλει ὡς μοναδικό τους σκοπὸ μέρα και νύχτα νὰ ἐπιδιώκουν τὴν καταστροφὴ μας.

Ὅμως μὴ φοβάστε, πάρτε δύναμη ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ φτώχεια

Ἀγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου

Ἀχρηστοὶ εἶναι οἱ πλούσιοι· ναί, ἄχρηστοι, ἐκτός κι ἂν εἶναι ἐλεήμονες καὶ φιλάνθρωποι. Μά, δυστυχῶς, λίγοι πλούσιοι, πολύ λίγοι ξεχωρίζουν γιὰ τὴν φιλανθρωπία τους. Οἱ περισσότεροι εἶναι βουτηγμένοι στὴ φιλαυτία, τὴν ἀσπλαχνία, τὴν ἁμαρτία. Γι' αὐτό μὴν τοὺς ζηλεύεις. Ἐσύ νὰ σκέφτεσαι τὸν Πέτρο καὶ τὸν Παῦλο, νὰ σκέφτεσαι τὸν Ἰωάννη καὶ τὸν Ἡλία, νὰ σκέφτεσαι τὸν ἴδιο τὸ Χριστό, ὁ ὁποῖος δέν εἶχε ποῦ νὰ γείρει τὸ κεφάλι Του. Μιμήσου τὴν φτώχεια Ἐκείνου καὶ τῶν ἁγίων Του, ποὺ ἦταν στερημένοι ἀπὸ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ, εἶχαν ὅμως ἀμύθητα πνευματικά πλούτη.

Νὰ θυμᾶσαι πάντα καὶ τὴν διακήρυξη τοῦ Κυρίου, ποὺ βεβαίωσε πὼς εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ σωθεῖ πλούσιος: «Ὅσοι ἔχουν χρήματα, πολὺ δυσκολὰ θὰ μποῦν στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πιὸ εὐκόλο εἶναι νὰ περάσει καμήλα μέσ' ἀπὸ βελονότρυπα, παρὰ νὰ μπεῖ πλούσιος στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Λουκᾶ 18:24-25). Δίπλα σ' αὐτὴ τὴν θεϊκὴ διακήρυξη βάλε, ἂν θέλεις, ὅλο τὸ χρυσάφι τῆς γῆς, καὶ θὰ δεῖς ὅτι δέν ἀντισταθμίζει τὴν ζημιὰ ποὺ θὰ σοῦ προξενήσει ἡ κατοχὴ του. Ἀκόμα, δηλαδή, κι ἂν εἶχες δικές σου τὴν ξηρὰ καὶ τὴν θάλασσα, τίς χῶρες καὶ τίς πολιτεῖες τῆς οἰκουμένης, ἂν δούλευε γιὰ σένα ἡ ἀνθρωπότητα, ἂν ἔδιναν γιὰ χάρη σου οἱ πηγές χρυσάφι ἀντὶ γιὰ νερό, καὶ τότε θὰ ἔλεγα πὼς δέν ἀξίζεις οὔτε τρεῖς δεκάρες, ἀφοῦ θὰ ἔχανες τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Πές μου, ἂν ὁ βασιλιάς σέ καλοῦσε στὰ ἀνάκτορα καὶ σ' ἔβαζε νὰ καθήσεις δίπλα στὸ

θρόνο του καὶ σοῦ μιλοῦσε τιμητικά μπροστά σέ ὅλους τοὺς αὐλικούς καὶ σέ κρατοῦσε στὸ τραπέζι του, γιὰ νὰ γευθεῖς τὰ βασιλικά φαγητά, δέν θὰ θεωροῦσες τὸν ἑαυτό σου ὡς τὸν πιὸ εὐτυχισμένο ἄνθρωπο;

Τώρα, λοιπόν, ποὺ πρόκειται ν' ἀνέβεις στὸν οὐρανὸ καὶ νὰ σταθεῖς κοντὰ στὸ Βασιλῆα τοῦ συμπαντος καὶ νὰ λάμπεις ὅπως οἱ ἄγγελοι καὶ νὰ συμμετέχεις στὴν ἀπρόσιτη Θεία δόξα, διστάζεις νὰ περιφρονήσεις τὰ χρήματα, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ πετᾷς ἀπὸ χαρὰ, ἀκόμα κι ἂν χρειαζόταν νὰ θυσιάσεις τὴν ζωὴ σου γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό; Γιὰ ν' ἀναρριχηθεῖς σέ κάποιο πρόσκαιρο δημόσιο ἀξίωμα, ποὺ θὰ σοῦ δώσει τὴν εὐκαιρία νὰ κλέψεις, χρησιμοποιεῖς κάθε μέσο, θεμιτό καὶ ἀθέμιτο. Καὶ τώρα, ποὺ μπροστά σου βρίσκεται ἡ αἰώνια βασιλεία τῶν ουρανῶν, ποὺ τίποτα δέν πρόκειται νὰ τὴν καταργήσει, ἀδιαφορεῖς καὶ κάθεσαι μ' ἀνοιχτό τὸ στόμα μπροστά στά χρήματα;

Ἀλίμονο, πόση εἶναι ἡ ἀναισθησία μας! Τέτοια ἀγαθὰ προσδοκᾶμε, καὶ στά πράγματα τῆς γῆς εἴμαστε κολλημένοι! Δέν ἀντιλαμβανόμαστε τὴν πανουργία τοῦ διαβόλου, ποὺ μᾶς δίνει τὰ μικρὰ καὶ μᾶς παίρνει τὰ μεγάλα· μᾶς προσφέρει λάσπη καὶ μᾶς ἄρπάζει τὸν οὐρανὸ· μᾶς παρασύρει στὴ σκιά καὶ μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸ φῶς· μᾶς τραβάει στὴν ἀπάτη καὶ μᾶς στερεῖ τὴν ἀλήθεια· μᾶς ξεγελάει μέ ὄνειρα -γιατί ὄνειρο εἶναι ὁ πλοῦτος τοῦ κόσμου τούτου- καὶ μᾶς καταντᾷ, ὅταν ἔρχεται ἡ ὥρα τοῦ θανάτου μας, φτωχότερους κι ἀπὸ τοὺς πιὸ φτωχοὺς. Γιατί τότε δέν παίρνει μαζί του ὁ ἄνθρωπος τίποτ' ἄλλο πέρα ἀπὸ τὴν ἄρετή του καὶ τὰ καλὰ του ἔργα.